

**EL**

**EL**

**EL**



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.3.2011  
COM(2011) 128 τελικό

**ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ**

**Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά**

SEC(2011) 321 τελικό

## ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά.....	3
1. Ρύθμιση των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ: Πρόσφατες εξελίξεις και τρέχουσες προκλήσεις από πλευράς Εσωτερικής Αγοράς .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
1.1. Σκοπός της διαβούλευσης .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
1.2. Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ: η σημερινή κατάσταση .....	8
2. Βασικά ζητήματα πολιτικής που υπεισέρχονται στην παρούσα διαβούλευση .....	15
2.1. Ορισμός και οργάνωση των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
2.2. Συναφείς υπηρεσίες που παρέχονται ή/και χρησιμοποιούνται από τους παρόχους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση .....	18
2.3. Στόχοι δημοσίου συμφέροντος .....	22
2.3.1. Προστασία των καταναλωτών .....	22
2.3.2. Δημόσια τάξη .....	<b>Error! Bookmark not defined.</b>
2.3.3. Η χρηματοδότηση φιλανθρωπικών και γενικού συμφέροντος δραστηριοτήτων, καθώς και εκδηλώσεων στις οποίες στηρίζεται ο στοιχηματισμός για αθλητικές συναντήσεις σε απευθείας σύνδεση .....	34
2.4. Επιβολή της νομοθεσίας και συναφή θέματα .....	37

## ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

### Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά

Σκοπός της παρούσας Πράσινης Βίβλου είναι να εγκαινιάσει ευρεία δημόσια διαβούλευση επί όλων των συναφών πολιτικών προκλήσεων και πιθανών θεμάτων σχετικών με την Εσωτερική Αγορά, τα οποία ανακύπτουν από την ταχεία ανάπτυξη τόσο νόμιμων όσο και μη εγκεκριμένων προσφορών για τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (on line) που απευθύνονται σε πολίτες ευρισκόμενους στην ΕΕ.

Επί του παρόντος, υφίστανται γενικά δύο μοντέλα εθνικού ρυθμιστικού πλαισίου στο πεδίο των τυχερών παιχνιδιών: το ένα που βασίζεται σε αδειοδοτημένους φορείς παροχής υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται εντός αυστηρώς ρυθμιζόμενου πλαισίου, και το άλλο σε ένα αυστηρά ελεγχόμενο μονοπώλιο (κρατικό ή άλλου είδους). Τα δύο αυτά μοντέλα συνυπήρξαν εντός της εσωτερικής αγοράς δεδομένων των σχετικά περιορισμένων δυνατοτήτων διασυνοριακής πώλησης υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών κατά το παρελθόν.

Η αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα της συνολικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών, με ετήσια έσοδα που υπερέβησαν τα 6,16 δισεκατομμύρια ευρώ το 2008<sup>1</sup>. Έτσι, επετράπη συχνά σε μονοπώλια να αναπτύξουν υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση και ορισμένα κράτη μέλη<sup>2</sup> με μονοπωλιακά καθεστώτα επέλεξαν σταδιακά το άνοιγμα των αγορών τους όσον αφορά τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων σε απευθείας σύνδεση. Επισημαίνεται ότι το αθλητικό στοιχείο, σε αντίθεση με άλλες μορφές τυχερών παιχνιδιών σε ορισμένα εθνικά ρυθμιστικά καθεστώτα, υπόκειται σε λιγότερο αυστηρά καθεστώτα αδειοδότησης. Εν κατακλείδι, η ανάπτυξη του διαδικτύου και η αυξημένη προσφορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση με το μέσον αυτό κατέστησαν δυσχερέστερη τη συνύπαρξη των διαφόρων εθνικών ρυθμιστικών μοντέλων.

Οι προκλήσεις από τη συνύπαρξη διαφορετικών ρυθμιστικών μοντέλων καθίσταται εμφανής από τον αριθμό των προδικαστικών αποφάσεων στο συγκεκριμένο πεδίο, καθώς και από την ανάπτυξη σημαντικών λεγόμενων «γκρίζων»<sup>3</sup> και παράνομων αγορών στο διαδίκτυο στα

---

<sup>1</sup> Υπάρχουν περιορισμένα διαθέσιμα στοιχεία για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση. Τα στοιχεία αυτά, που προήλθαν από το H2 Gambling Capital, είναι εκτιμήσεις που βασίζονται κυρίως σε στοιχεία τα οποία δημοσιοποιούνται από ρυθμιστικές αρχές, μονοπώλια και εταιρείες. Περαιτέρω κατευθύνσεις και δεδομένα χορηγήθηκαν επίσης σε εμπιστευτική βάση (στοιχεία 2008). Το H2 Gambling Capital αξιολόγησε επίσης την κατάσταση στα κράτη μέλη στα οποία παρείχαν υπηρεσίες φορείς εκμετάλλευσης και δεν υπάρχουν πρωτογενείς διαθέσιμες πληροφορίες. Για περισσότερες λεπτομέρειες αναφορικά με τα στοιχεία αυτά βλέπε:

[http://ec.europa.eu/internal\\_market/services/gambling\\_en.htm](http://ec.europa.eu/internal_market/services/gambling_en.htm)

<sup>2</sup> Η Επιτροπή γνωρίζει ότι σε αρκετά κράτη μέλη, ορισμένες υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση ρυθμίζονται σε περιφερειακό επίπεδο. Ωστόσο, για λόγους απλούστευσης, η παρούσα Πράσινη Βίβλος αναφέρεται μόνο σε «κράτη μέλη» ή σε «εθνικό» επίπεδο.

<sup>3</sup> Ο όρος «γκρίζα αγορά», χρησιμοποιείται συχνά για να περιγράψει τα πραγματικά και τα νομικά δεδομένα στο πλαίσιο του δικαίου της ΕΕ (όσον αφορά για παράδειγμα μεταξύ άλλων τις παράλληλες εισαγωγές εμπορευμάτων). Για τους σκοπούς της παρούσας διαβούλευσης, χρησιμοποιείται για να περιγράψει αγορές στις οποίες δεόντως αδειοδοτημένες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη επιχειρήσεις προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χωρίς να έχουν ειδική προς το σκοπό αυτό άδεια βάσει της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας. Αντίθετα, ο όρος παράνομη ή μαύρη

κράτη μέλη. Η επιβολή εθνικών κανόνων αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, θέτοντας το ζήτημα ενδεχόμενης ανάγκης ενισχυμένης διοικητικής συνεργασίας μεταξύ αρμόδιων εθνικών αρχών, ή για άλλου είδους δράση. Περαιτέρω, από τους 14.823 ενεργούς δικτυακούς τόπους τυχερών παιχνιδιών στην Ευρώπη, άνω του 85% λειτουργούσαν χωρίς άδεια<sup>4</sup>.

Δεδομένου του προφανούς διασυνοριακού αντικτύπου τόσο της νόμιμης όσο και της παράνομης διάστασης της αύξησης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, καθώς και της σχέσης τους με πολλά ζητήματα τα οποία ήδη καλύπτει η νομοθεσία της ΕΕ, η Επιτροπή προτίθεται να εξαντλήσει ορισμένα θέματα που άπτονται των επιπτώσεων από την αύξηση της δραστηριότητας διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών και των πιθανών μέτρων δημόσιας τάξης προκειμένου να αποκτήσει πλήρη εικόνα της υφιστάμενης κατάστασης, να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ κρατών μελών και να κρίνει εάν τα διαφορετικά εθνικά ρυθμιστικά μοντέλα για τα τυχερά παιχνίδια μπορούν να εξακολουθήσουν να συνυπάρχουν και κατά πόσον χρειάζεται ειδική δράση σε επίπεδο ΕΕ προς το σκοπό αυτό. Η διαβούλευση αυτή ανταποκρίνεται επίσης σε σειρά συμπερασμάτων της Προεδρίας (2008-2010) και στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ακεραιότητα στα τυχερά παιχνίδια μέσω διαδικτύου (2009).

Η Επιτροπή εγκαινιάζει την παρούσα διαβούλευση με ανοιχτό πνεύμα και δεν προδικάζει τα συμπεράσματα που θα εξαχθούν στη συνέχεια ως προς την αναγκαιότητα ανάληψης δράσης, τη μορφή της δράσης, κατά περίπτωση, και το επίπεδο στο οποίο πρέπει αυτή να αναληφθεί. Ο θεμελιώδης στόχος της είναι να συλλεγούν πραγματικά στοιχεία, να αξιολογηθούν τα διακυβεύματα και να συγκεντρωθούν απόψεις από όλους τους ενδιαφερόμενους για ένα φαινόμενο με πολλαπλές διαστάσεις.

Σχόλια ζητούνται για όλα ή ορισμένα από τα θέματα που θίγονται στο έγγραφο. Μετά από κάθε κεφάλαιο παρατίθενται συγκεκριμένες ερωτήσεις.

Η διαβούλευση και οι ερωτήσεις που τίθενται στο παρόν έγγραφο εστιάζουν κυρίως στα τυχερά παιχνίδια μέσω του διαδικτύου και σε θέματα που συνδέονται με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών (άρθρο 56 της ΣΛΕΕ), λόγω της καλά ανεπτυγμένης διασυνοριακής προσφοράς τέτοιου είδους υπηρεσιών. Ωστόσο, μολονότι η διαβούλευση αυτή δεν επικεντρώνεται στην ελευθερία εγκατάστασης (άρθρο 49 της ΣΛΕΕ), ορισμένες ερωτήσεις μπορεί να έχουν επίσης άμεση συνάφεια για άλλου είδους υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών (που προσφέρονται από παρόχους σε χώρους με υλική υπόσταση – κτίρια, εγκαταστάσεις). Η Επιτροπή θα ήθελε επίσης να τονίσει ότι, ελλείψει εναρμόνισης στο συγκεκριμένο πεδίο, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να προσδιορίσει στα πεδία αυτά, σύμφωνα με την δική του κλίμακα αξιών, τι απαιτείται προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι προστατεύονται τα σχετικά συμφέροντα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα Πράσινη Βίβλο έχει αναρτηθεί στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/services/gambling\\_en.htm](http://ec.europa.eu/internal_market/services/gambling_en.htm).

---

<sup>4</sup> αγορά χρησιμοποιείται για να περιγράψει αγορές στις οποίες μη αδειοδοτημένες επιχειρήσεις επιδιώκουν να παράσχουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.  
Cyber-criminality in Online Gaming, White Paper by CERT-LEXSI, (Laboratoire d'Expertise en Securite Informatique), Ιούλιος 2006.  
[http://www.lexsi.com/telecharger/gambling\\_cybercrime\\_2006.pdf](http://www.lexsi.com/telecharger/gambling_cybercrime_2006.pdf).

Το εν λόγω έγγραφο εργασίας παρέχει στα ενδιαφερόμενα μέρη συμπληρωματικές πληροφορίες αναφορικά με τους εμπλεκόμενους και τα συμφέροντά τους, το μέγεθος της αγοράς τυχερών παιχνιδιών στο διαδίκτυο, το παράγωγο δίκαιο, τη νομολογία και την κοινοποίηση εθνικών νομοθετικών μέτρων δυνάμει της οδηγίας 98/34/EK για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών.

Τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να υποβάλουν τις απόψεις τους αναφορικά με τις προτάσεις της παρούσας Πράσινης Βίβλου. Οι εισηγήσεις πρέπει να έχουν αποσταλεί στην Επιτροπή, σε μία από τις κατωτέρω διευθύνσεις, το αργότερο έως τις **31 Ιουλίου 2011**:

[markt-gambling@ec.europa.eu](mailto:markt-gambling@ec.europa.eu)

European Commission  
DG Internal Market and Services  
[J-59 08/061]  
Rue de la Loi 200  
B-1049

Οι εισηγήσεις θα δημοσιευθούν στο διαδίκτυο. Είναι σημαντικό να διαβάσετε προσεκτικά τη δήλωση περί απορρήτου που επισυνάπτεται στην παρούσα Πράσινη Βίβλο<sup>5</sup>, ώστε να ενημερωθείτε σχετικά με το πώς θα χρησιμοποιηθούν τα προσωπικά δεδομένα και οι απόψεις σας. Η Επιτροπή καλεί τους οργανισμούς που επιθυμούν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης να παράσχουν στην Επιτροπή και στο ευρύ κοινό πληροφορίες σχετικά με το ποιον και τι αντιπροσωπεύουν. Εάν ένας οργανισμός αποφασίσει να μην παράσχει τις εν λόγω πληροφορίες, αποτελεί διακηρυγμένη πολιτική της Επιτροπής να κατατάξει τη συνεισφορά του στις ατομικές συνεισφορές (προδιαγραφές διαβουλεύσεων, βλέπε COM (2002) 704 και ανακοίνωση για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Πράσινης Βίβλου «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια», βλέπε COM (2007) 127 της 21/03/2007).

Παράλληλα, η Επιτροπή σκοπεύει να οργανώσει διαβουλεύσεις με εθνικές αρχές, στοχευμένες συνεδριάσεις με συμφεροντούχους και ημερίδες με εμπειρογνώμονες. Σε συνέχεια της παρούσας Πράσινης Βίβλου και βάσει των συμπερασμάτων που θα εξαχθούν από τα αποτελέσματα της εν λόγω διαβούλευσης, η Επιτροπή θα μελετήσει τα επόμενα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

---

<sup>5</sup> [...] ]

## **1. ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΣΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ**

### **1.1. Σκοπός της διαβούλευσης**

Η παρούσα Πράσινη Βίβλος εγκαινιάζει μια δημόσια διαβούλευση για τη ρύθμιση των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά, με σκοπό να συγκεντρωθούν απόψεις όλων των εμπλεκόμενων μερών προκειμένου να υπάρξει καλύτερη κατανόηση των ειδικών θεμάτων που προκύπτουν από την ανάπτυξη τόσο νόμιμων όσο και μη «εγκεκριμένων» προσφορών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε καταναλωτές ευρισκόμενους στην ΕΕ. Η διαβούλευση αποβλέπει στη συλλογή πληροφοριών για την ύπαρξη και την έκταση κινδύνων για την κοινωνία και τη δημόσια τάξη που συνδέονται με την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Αναζητεί επίσης στοιχεία αναφορικά με τα ρυθμιστικά και τεχνικά μέσα που χρησιμοποιούν ή θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα κράτη μέλη για να διασφαλίσουν την προστασία των καταναλωτών, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης ή άλλα δημόσια συμφέροντα, και την αποτελεσματικότητά τους, δεδομένης της ανάγκης για μια αναλογική, συστηματική και συνεκτική προσέγγιση των πολιτικών τους έναντι των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Τέλος, η διαβούλευση θα πρέπει να συμβάλει στο να διευκρινιστεί εάν οι ισχύοντες σχετικοί κανόνες σε επίπεδο ΕΕ επαρκούν ώστε να διασφαλίσουν τη συνολική συνύπαρξη των εθνικών συστημάτων και να διαπιστωθεί εάν η καλύτερη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν αποτελεσματικότερα τους στόχους της πολιτικής τους στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών.

Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση προσφέρονται και χρησιμοποιούνται σήμερα σε ευρεία κλίμακα στην ΕΕ και η οικονομική τους σημασία βαίνει αυξανόμενη. Η αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα της αγοράς τυχερών παιχνιδιών, αντιπροσωπεύοντας το 7,5% των ετήσιων συνολικών εσόδων της αγοράς αυτής το 2008, και το μέγεθός της αναμενόταν να διπλασιαστεί έως το 2013. Συγχρόνως, το εφαρμοζόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Ενώ σε ορισμένα από αυτά περιορίζεται ή ακόμη και απαγορεύεται η προσφορά ορισμένων τυχερών παιχνιδιών, σε άλλα οι αγορές είναι πιο ανοικτές. Πολλά κράτη μέλη επίσης αναθεώρησαν προσφάτως τη νομοθεσία τους στον εν λόγω τομέα ή έχουν ξεκινήσει τη σχετική διαδικασία λόγω της αύξησης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.

Η έλευση του διαδικτύου και η ταχεία αύξηση των δυνατοτήτων συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, σε συνδυασμό με τις σημαντικά διαφέρουσες εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις, οδήγησαν όχι μόνο στην άνοδο της νόμιμης προσφοράς υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε ορισμένα κράτη μέλη αλλά και στην ανάπτυξη μιας σημαντικής παράνομης διασυνοριακής αγοράς. Αυτή αποτελείται από μια μαύρη αγορά (με μη αδειοδοτημένα παράνομα στοιχήματα και τυχερά παιχνίδια, που προσφέρονται και από τρίτες χώρες) και από μια λεγόμενη «γκρίζα» αγορά (φορείς εκμετάλλευσης δεόντως αδειοδοτημένοι σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη που προωθούν ή/και προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε πολίτες σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να έχουν λάβει ειδική άδεια στις χώρες αυτές). Η εν λόγω διασυνοριακή αγορά υπηρεσιών χωρίς αδειοδότηση παραμένει προσπελάσιμη από τους καταναλωτές, είτε λόγω εκ των πραγμάτων ανοχής είτε λόγω έλλειψης ουσιαστικής επιβολής της ισχύουσας νομοθεσίας, και προστίθεται στις

νόμιμες εθνικές προσφορές που διατίθενται στους καταναλωτές ανάλογα με το νομικό καθεστώς που επικρατεί στα κράτη μέλη στα οποία βρίσκονται οι καταναλωτές.

Από τον Ιούλιο του 2008, τα κράτη μέλη συζητούν θέματα κοινού ενδιαφέροντος σχετικά με τον τομέα των τυχερών παιχνιδιών, στο πλαίσιο ομάδας εργασίας του Συμβουλίου για την εγκατάσταση και τις υπηρεσίες. Οι διαδοχικές προεδρίες ζήτησαν την ενεργό συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και λεπτομερείς διαβουλεύσεις. Η Γαλλική προεδρία εισηγήθηκε το 2008<sup>6</sup> όπως η Επιτροπή, σε εύθετο χρόνο, εξετάσει την πιθανότητα να υποβάλει προτάσεις ώστε να σημειωθεί πρόοδος στο συγκεκριμένο πεδίο. Η Σουηδική προεδρία ενεθάρρυνε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εμπλακεί στις σχετικές εργασίες σχετικά με την ευθύνη όσον αφορά τα τυχερά παιχνίδια<sup>7</sup> και η Ισπανική προεδρία κάλεσε την Επιτροπή να αρχίσει διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους και τα κράτη μέλη ενόψει των μέτρων της ΕΕ στον τομέα αυτό<sup>8</sup>. Πιο πρόσφατα, στη διάρκεια της Βελγικής προεδρίας, όλα τα κράτη μέλη συμφώνησαν με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου που χαιρετίζουν την ευρεία διαβούλευση την οποία εγκαινίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά, η οποία θα επιτρέψει διεξοδική συζήτηση επί των θεμάτων που εγείρονται ειδικότερα από τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Στα συμπεράσματα αυτά, που εγκρίθηκαν στις 10 Δεκεμβρίου 2010<sup>9</sup>, εξετάστηκε επίσης η συνεργασία μεταξύ ρυθμιστικών αρχών και τονίστηκε ότι το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά μπορεί να καταστεί χρήσιμο εργαλείο για τη διευκόλυνση της διοικητικής αυτής συνεργασίας.

Η παρούσα Πράσινη Βίβλος αποτελεί επίσης απόκριση στο ψήφισμα που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 10 Μαρτίου 2009, το οποίο καλεί την Επιτροπή να μελετήσει σε στενή συνεργασία με τις εθνικές κυβερνήσεις τις οικονομικές και μη οικονομικές επιπτώσεις της παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε σχέση με ένα ευρύ θεματολόγιο<sup>10</sup>.

Βάσει του δικαίου της ΕΕ, όπως επιβεβαιώθηκε από το ΔΕΕ, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εμπίπτουν στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ και συνεπώς καλύπτονται από τους κανόνες περί παροχής υπηρεσιών. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, οι φορείς εκμετάλλευσης που έχουν λάβει άδεια σε ένα κράτος μέλος μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους καταναλωτές σε άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν τα εν λόγω κράτη μέλη επιβάλλουν περιορισμούς που δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία του καταναλωτή και η γενική ανάγκη διατήρησης της δημόσιας τάξης. Η συνολική πολιτική των κρατών μελών απέναντι στα τυχερά παιχνίδια πρέπει να είναι αναλογική και να εφαρμόζεται με συνεκτικό και συστηματικό τρόπο. Επιπλέον, τέτοιου είδους περιορισμοί πρέπει επίσης να συνάδουν με το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ: μολονότι οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν ρυθμίζονται με ειδικούς τομεακούς κανονισμούς σε

---

<sup>6</sup> Έκθεση προόδου της προεδρίας, που υποβλήθηκε 1 Δεκεμβρίου 2008 (στοιχεία αναφ. εγγρ. 16022/08).

<sup>7</sup> Έκθεση προόδου της προεδρίας, που υποβλήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2009, (στοιχεία αναφ. εγγρ. 16571/09).

<sup>8</sup> Έκθεση προόδου της προεδρίας, που υποβλήθηκε στις 25 Μαΐου 2010, (στοιχεία αναφ. εγγρ. 9495/10)

<sup>9</sup> Συμπεράσματα σχετικά με το πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια και τα στοιχήματα στα κράτη μέλη της ΕΕ, που εγκρίθηκαν στην 3057<sup>η</sup> σύνοδο του Συμβουλίου «Ανταγωνιστικότητα» στις Βρυξέλλες, στις 10 Δεκεμβρίου 2010. Έγγραφο Συμβουλίου 16884/10.

<sup>10</sup> Το ψήφισμα ακολούθησε την έκθεση SCHALDEMOSE. Βλέπε ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10 Μαρτίου 2009 για την ακεραιότητα στα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια (2008/2215(INI)): P6-2009-0097. Τα θέματα αυτά περιλαμβάνουν διαφήμιση και εμπορική προώθηση και ανήλικα άτομα (σ 29), απάτη και εγκληματική συμπεριφορά (σ 30) και ακεραιότητα, κοινωνική ευθύνη, προστασία του καταναλωτή και φορολογία (σ 31).



επίπεδο ΕΕ και εξαιρούνται από οριζόντιες πράξεις όπως η οδηγία για τις υπηρεσίες (2006/123/ΕΚ) ή η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (2000/31/ΕΚ), υπόκεινται εν τούτοις σε ορισμένους κανόνες του ενωσιακού παραγώγου δικαίου<sup>11</sup>.

Λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων τάσεων, οι περιορισμοί που επιβάλλονται από κάθε κράτος μέλος στα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση μπορεί να αναμένεται ότι θα εξακολουθήσουν να ποικίλουν σημαντικά, με αποτέλεσμα ό,τι θεωρείται, ή πρόκειται να θεωρηθεί, νόμιμη προσφερόμενη υπηρεσία σε ένα κράτος μέλος θα εξακολουθήσει να θεωρείται «παράνομη» (υπό την έννοια ότι δεν έχει εμμέσως ή ρητώς επιτραπεί) στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Συνάγεται ότι, με την επιφύλαξη των νομικών προϋποθέσεων που προαναφέρθηκαν, η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την εξασφάλιση της επιτυχίας των στόχων της πολιτικής των κρατών μελών στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών.

Στόχος της Επιτροπής είναι να συμβάλει, μέσω της παρούσας διαβούλευσης και στηριζόμενη στην ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να εμφανιστεί σταδιακά στα κράτη μέλη ένα νομικό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση που να παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες. Η διαβούλευση θα πρέπει να συμπεριλάβει όλους τους συναφείς στόχους δημοσίου συμφέροντος που άπτονται της υπό εξέταση δραστηριότητας και να καταστεί δυνατός ο προσδιορισμός των καλύτερων δυνατών τρόπων συμμόρφωσής τους προς τις αρχές που διέπουν την Εσωτερική Αγορά. Κατά το πέρασ της διαδικασίας αυτής και υπό το φως των απαντήσεων που θα ληφθούν, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση για τις καταλληλότερες επακόλουθες ενέργειες.

## 1.2. Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ: η σημερινή κατάσταση

*Τα κύρια χαρακτηριστικά της βιομηχανίας τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ*

Το 2008, τα ετήσια έσοδα από τον τομέα των τυχερών παιχνιδιών, μετρημένα βάσει των μικτών εσόδων από τα τυχερά παιχνίδια (GGR) (δηλαδή ποσά στοιχημάτων μείον κέρδη παικτών, συμπεριλαμβανομένων όμως των μόνους), υπολογίστηκαν περίπου σε 75,9 δισεκατομμύρια ευρώ (ΕΕ των 27<sup>12</sup>), ποσό που είναι ενδεικτικό της οικονομικής σημασίας του τομέα. Οι διαδικτυακές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση αντιστοιχούσαν σε ετήσια έσοδα που υπερέβησαν το ποσό των 6,16 δισεκατομμυρίων ευρώ, ήτοι 7,5 % της συνολικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών. Η συγκεκριμένη διαδικτυακή αγορά είναι το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα και το 2008 αναμενόταν να διπλασιαστεί σε μέγεθος σε πέντε χρόνια<sup>13</sup>.

Οι δίαυλοι μετάδοσης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση μπορούν να χωριστούν σε τρεις κύριες κατηγορίες, ήτοι το διαδίκτυο, τις εφαρμογές κινητής επικοινωνίας και την IPTV:

<sup>11</sup> Βλέπε τμήμα 1.2: υποτήμα «Παράγωγο δίκαιο ΕΕ σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια στο διαδίκτυο».

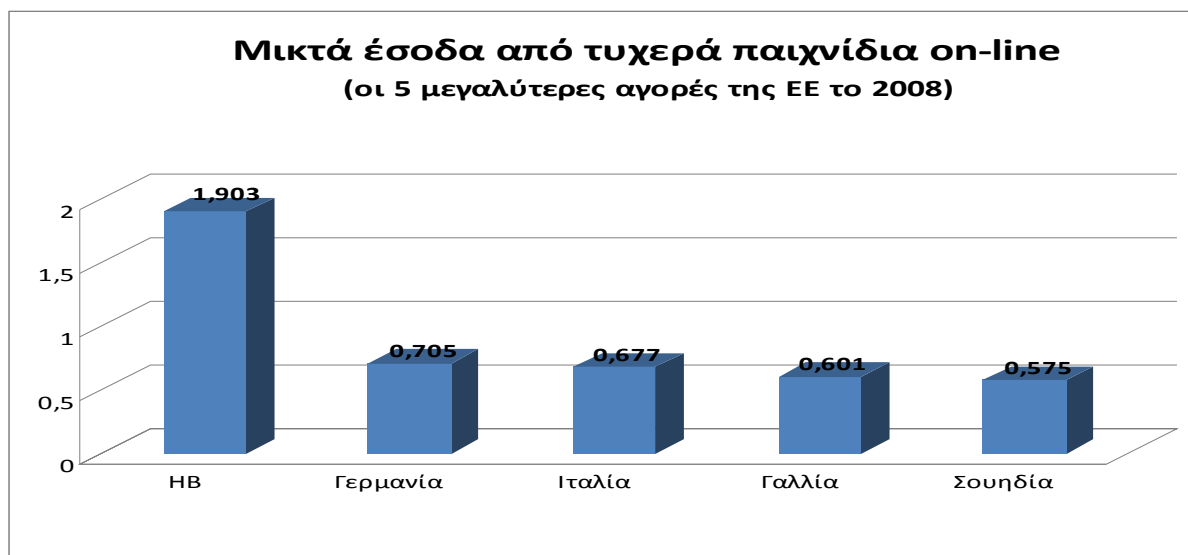
<sup>12</sup> H2 Gambling Capital for the European Commission (στοιχεία 2008).

<sup>13</sup> EGBA and H2 Gambling Capital, 2009, [http://www.egba.eu/pdf/EGBA\\_FS\\_MarketReality.pdf](http://www.egba.eu/pdf/EGBA_FS_MarketReality.pdf)

	2003	2008	2012	Προβλεπόμενη αύξηση
Διαδίκτυο	4,8 δισ. ευρώ	5,9 δισ. ευρώ	7,32 δισ. ευρώ	152,5%
Κινητά τηλέφωνα/άλλα	0,78 δισ. ευρώ	μ.δ	3,51 δισ. ευρώ	450,0 %
IPTV <sup>14</sup>	0,32 δισ. ευρώ	μ.δ	1,33 δισ. ευρώ	415,6%

Διάγραμμα 1. Προβλεπόμενη αύξηση στις τρεις κύριες κατηγορίες τυχερών παιχνιδιών εξ αποστάσεως<sup>15</sup>

Τα εθνικά επίπεδα ζήτησης για τις εν λόγω υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση (on-line) διαφέρουν στην Ένωση και εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες. Εν προκειμένω, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι το ΗΒ αποτελεί σήμερα τη μεγαλύτερη αγορά στον τομέα αυτό, δεδομένου ότι η αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου της χώρας αυτής είναι διπλάσια από τον μέσο όρο για τα κράτη μέλη<sup>16</sup>. Είναι όμως ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς ότι ορισμένες από τις μεγαλύτερες αγορές το 2008 αφορούσαν κράτη μέλη που χαρακτηρίζονταν από το περιοριστικό ρυθμιστικό μοντέλο, δηλαδή τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Σουηδία.



Διάγραμμα 2. Οι πέντε μεγαλύτερες εθνικές αγορές τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση (on-line) το 2008 στην ΕΕ (GGR σε δισεκ. ευρώ)<sup>17</sup>

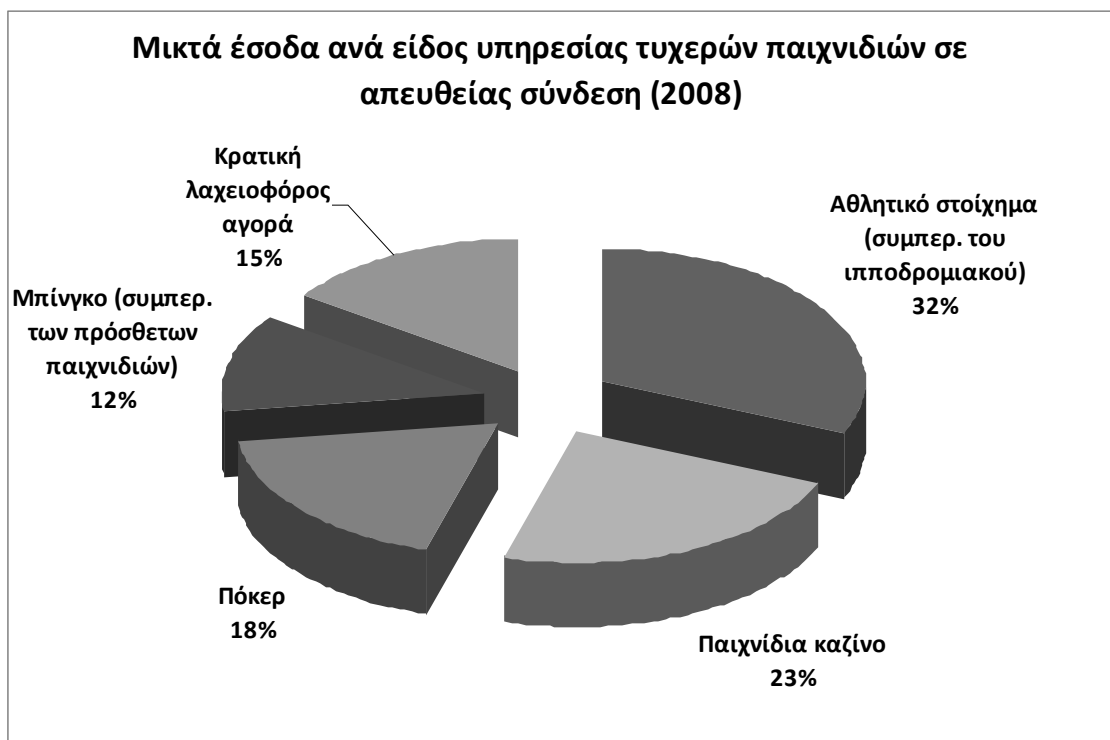
Το διαδίκτυο αποτελεί επί του παρόντος τον σημαντικότερο δίαυλο, αλλά αναμένονται πολύ υψηλά ποσοστά ανάπτυξης μέσω της παρουσίας νέων κινητών εφαρμογών. Προσφέρονται πέντε κατηγορίες υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση (βλέπε διάγραμμα 3).

<sup>14</sup> Τηλεόραση μέσω διαδικτυακού πρωτοκόλλου.

<sup>15</sup> Μελέτη του Ελβετικού Ινστιτούτου Συγκριτικού Δικαίου, σελίδα 1407, [http://ec.europa.eu/internal\\_market/services/gambling\\_en.htm](http://ec.europa.eu/internal_market/services/gambling_en.htm)

<sup>16</sup> Βλέπε έκθεση για την παρακολούθηση της αγοράς εμπορίου και διανομής, 5 Ιουλίου 2010 (COM(2010) 355 τελικό).

<sup>17</sup> H2 Gambling Capital.



Διάγραμμα 3. Ανάλυση των ακαθάριστων εσόδων από τυχερά παιχνίδια ανά είδος παρεχόμενης υπηρεσίας σε απευθείας σύνδεση (ΕΕ των 27)<sup>18</sup>.

Ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων έχουν συμφέρον ή επηρεάζονται από την παροχή ή την προώθηση υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται πολίτες, φορείς εκμετάλλευσης, μέσα ενημέρωσης, ενδιαμέσοι, οργανωτές αθλητικών εκδηλώσεων, σύλλογοι και ενώσεις, φιλανθρωπικά σωματεία και λοιποί αποδέκτες<sup>19</sup>.

Όσον αφορά τους πολίτες, η αγορά τυχερών παιχνιδιών (σε απευθείας σύνδεση και συμβατικά) είναι μία από τις 50 αγορές που καλύπτονται στην ετήσια επισκόπηση παρακολούθησης της καταναλωτικής αγοράς (Consumer Market Monitoring Survey). Η υπό εξέταση αγορά κατατάσσεται 29η στις 50 περιληφθείσες αγορές. Η βαθμολόγηση εκ μέρους των καταναλωτών σε σχέση με τη «συγκρισιμότητα» είναι σχετικά υψηλή, η βαθμολόγηση σε σχέση με την «εμπιστοσύνη» είναι μεσαία και η βαθμολόγηση όσον αφορά το κριτήριο «αντιμετώπιση προβλήματα» είναι πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο. Η συνολική βαθμολόγηση σχετικά με το εάν το προϊόν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του καταναλωτή είναι αρκετά χαμηλή, αυτό όμως ήταν μάλλον αναμενόμενο δεδομένης της φύσης του προϊόντος<sup>20</sup>.

<sup>18</sup> H2 Gambling Capital.

<sup>19</sup> Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους ενδιαφερόμενους και τα συμφέροντά τους, βλέπε «Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής».

<sup>20</sup> Συγκεκριμένες βαθμολογίες για την αγορά σε συγκεκριμένες χώρες (πίνακες), ολόκληρη η έκθεση (τα τυχερά παιχνίδια εξετάζονται στη σελίδα 243), πίνακες, κ.λπ. διατίθενται στη διεύθυνση: [http://ec.europa.eu/consumers/strategy/cons\\_satisfaction\\_en.htm](http://ec.europa.eu/consumers/strategy/cons_satisfaction_en.htm)

## Ερωτήσεις:

- (1) Γνωρίζετε εάν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή μελέτες για την αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ, που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη χάραξη πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο; Εάν ναι, τα στοιχεία ή οι μελέτες περιλαμβάνουν αδειοδοτημένους φορείς εκτός ΕΕ στην αγορά της ΕΕ;
- (2) Γνωρίζετε να υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή μελέτες σχετικά με τη φύση και το μέγεθος της μαύρης αγοράς υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση; (φορείς εκμετάλλευσης που δεν έχουν λάβει άδεια)
- (3) Ποια είναι η εμπειρία σας, εφόσον έχετε, εγκατεστημένων στην ΕΕ φορέων εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση που είναι κάτοχοι αδειάς σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη και παρέχουν και προωθούν τις υπηρεσίες τους σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ; Ποια είναι η άποψή σας για τον αντίκτυπό τους στις αντίστοιχες αγορές και τους καταναλωτές τους;
- (4) Ποια είναι η εμπειρία σας, εφόσον έχετε, περί αδειοδοτημένων μη ενωσιακών φορέων εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση που παρέχουν και προωθούν τις υπηρεσίες τους σε κράτη μέλη της ΕΕ; Ποια είναι η άποψή σας για τον αντίκτυπό τους στις αντίστοιχες αγορές και τους καταναλωτές της ΕΕ;

*Τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση με βάση τους κανόνες της Συνθήκης*

Η ρυθμιστική κατάσταση όσον αφορά τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι το 2006 η Επιτροπή, μετά από ομόφωνο αίτημα του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, εξαιρέσε τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών από το πεδίο εφαρμογής της τροποποιημένης της πρότασης οδηγίας για τις υπηρεσίες<sup>21</sup>. Λόγω της έλλειψης πολιτικής βούλησης για την μελέτη της δυνατότητας έκδοσης πράξης παραγώγου δικαίου στον εν λόγω τομέα, η προσοχή εστιάστηκε στην εφαρμογή του πρωτογενούς δικαίου. Κινήθηκαν ορισμένες διαδικασίες επί παραβάσει<sup>22</sup> σχετικά με διασυνοριακούς περιορισμούς στην παροχή τέτοιου είδους υπηρεσιών ως αποτέλεσμα των πολλών καταγγελιών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή για εικαζόμενες παραβιάσεις της Συνθήκης. Καθώς το Δικαστήριο της ΕΕ (ΔΕΕ) έχει πλέον εκπονήσει και αναπτύξει κατευθυντήριες αρχές, σημαντικός αριθμός κρατών μελών κατά των οποίων η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει έχουν έκτοτε δρομολογήσει μεταρρυθμίσεις των εθνικών τους ρυθμίσεων για τα τυχερά παιχνίδια και έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή περισσότερα από 150 σχέδια νομοθετικών πράξεων και κανονισμών<sup>23</sup>.

<sup>21</sup> COM(2006) 160 τελικό, της 4.4.2006, Επί του παρόντος, το άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο η) της οδηγίας για τις υπηρεσίες εξαιρεί ρητά τις δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών.

<sup>22</sup> Στις 4 Απριλίου 2006, η Επιτροπή ξεκίνησε έρευνα για τους περιορισμούς στην παροχή υπηρεσιών αθλητικού στοιχήματος σε κράτη μέλη (IP/06/436). Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής άσκησε κριτική στην Επιτροπή ότι δεν προέβαινε σε ταχεία διεκπεραίωση των καταγγελιών, μετά από σχετική καταγγελία που του υπεβλήθη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (αριθμός υπόθεσης: 289/2005).

<sup>23</sup> Στην Επιτροπή διαβιβάστηκαν 151 κοινοποιήσεις για υποθέσεις τυχερών παιχνιδιών δυνάμει της οδηγίας 98/34/ΕΚ για την καθιέρωση διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (ΕΕ L 204 της 21.7.1998, σ.37) (τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/48/ΕΚ (ΕΕ L 217 της 5.8.1998, σ. 18)) 2005 - 2010. Βλέπε επίσης: [http://ec.europa.eu/enterprise/tris/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/tris/index_en.htm)

Μελέτη της Επιτροπής το 2006<sup>24</sup> για τις διάφορες νομοθετικές διατάξεις που διέπουν τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση (on-line) και εκτός σύνδεσης (off-line)<sup>25</sup> και την επίπτωσή τους στην ομαλή λειτουργία της Εσωτερικής Αγοράς για τις εν λόγω υπηρεσίες παρουσίασε μια εικόνα πολύ κατακερματισμένης Εσωτερικής Αγοράς στην οποία τα κράτη μέλη επέβαλαν συχνά περιορισμούς στις διασυνοριακές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών. Η ερμηνεία των εθνικών κανόνων δεν ήταν πάντοτε σαφής και η μελέτη παρέθετε σχεδόν 600 υποθέσεις ενώπιον εθνικών δικαστηρίων αποδεικνύοντας τη σημαντική έλλειψη ασφάλειας του δικαίου η οποία επηρεάζει την εν λόγω αγορά υπηρεσιών της ΕΕ<sup>26</sup>.

#### *Η συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)*

Το άρθρο 56 της ΣΛΕΕ απαγορεύει τους περιορισμούς στην ελευθερία παροχής υπηρεσιών προς αποδέκτες ευρισκόμενους σε άλλα κράτη μέλη. Στην υπόθεση *Schindler*<sup>27</sup> το ΔΕΕ επιβεβαίωσε για πρώτη φορά ότι η παροχή και χρήση διασυνοριακών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών αποτελεί οικονομική δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Το Δικαστήριο έκρινε περαιτέρω στην υπόθεση *Gambelli*<sup>28</sup> ότι καλύπτονται οι υπηρεσίες που προσφέρονται με ηλεκτρονικά μέσα και ότι η εθνική νομοθεσία που απαγορεύει σε φορείς εκμετάλλευσης εγκατεστημένους σε ένα κράτος μέλος να προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε καταναλωτές ευρισκόμενους σε άλλο κράτος μέλος, ή εμποδίζει την ελευθερία να λαμβάνει ή να επωφελείται ως αποδέκτης των υπηρεσιών που προσφέρονται από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Οι περιορισμοί είναι δεκτοί μόνον ως έκτακτα μέτρα όπως ορίζεται ρητά στα άρθρα 51 και 52 ΣΛΕΕ, ή δικαιολογούνται, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Το Δικαστήριο αναγνώρισε ορισμένους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως οι στόχοι της προστασίας του καταναλωτή και η αποτροπή της απάτης καθώς και η παρότρυνση των πολιτών σε υπερβολική δαπάνη σε συνδυασμό με το παίγνιο, όπως επίσης και η γενική ανάγκη διατήρησης της δημόσιας τάξης. Η μείωση των φορολογικών εσόδων δεν αποτελεί εντούτοις κάποιον από τους λόγους που απαριθμούνται στο άρθρο 52 ΣΛΕΕ και δεν συνιστά ζήτημα επιτακτικού γενικού συμφέροντος. Τα αναγνωρισμένα θέματα κοινωνικού χαρακτήρα μπορούν να χρησιμεύσουν για να αιτιολογήσουν την ανάγκη των εθνικών αρχών να έχουν στη διάθεσή τους επαρκή διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν τι απαιτεί η προστασία των καταναλωτών και η διατήρηση της δημόσιας τάξης όσον αφορά το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών που προσφέρονται στον εν λόγω τομέα<sup>29</sup>.

<sup>24</sup> Μελέτη του Ελβετικού Ινστιτούτου Συγκριτικού Δικαίου για τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών στην Εσωτερική Αγορά της ΕΕ. Βλέπε [http://ec.europa.eu/internal\\_market/services/gambling\\_en.htm](http://ec.europa.eu/internal_market/services/gambling_en.htm)

<sup>25</sup> (1) λαχειοφόρες αγορές, (2) στοιχήματα, (3) τυχερά παιχνίδια σε καζίνο, (4) τυχερά παιχνίδια σε μηχανήματα τυχερών παιχνιδιών που είναι τοποθετημένα σε χώρους πλην των αδειοδοτημένων καζίνο, (5) μπίνγκο, (6) υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε ΜΜΕ, (7) υπηρεσίες προώθησης πωλήσεων που συνίστανται σε διαφημιστικά παιχνίδια με έπαθλα τα οποία υπερβαίνουν 100.000 € ή όπου η συμμετοχή συνδέεται αναγκαστικά με αγορά, (8) υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που διοργανώνονται από αναγνωρισμένα φιλανθρωπικά σωματεία και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και προς όφελός τους.

<sup>26</sup> 587 υποθέσεις, οι περισσότερες εκ των οποίων εκδικάστηκαν από γερμανικά δικαστήρια.

<sup>27</sup> Υπόθεση C-275/92, Συλλογή 1994 Σελίδα I-01039.

<sup>28</sup> Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031.

<sup>29</sup> Υπόθεση C-275/92, Συλλογή 1994 Σελίδα I-01039; Υπόθεση C-124/97, Συλλογή 1999 Σελίδα I-06067; Υπόθεση C-67/98, Συλλογή 1999 Σελίδα I-07289.

Η νομολογία απαιτεί επίσης όπως η εν λόγω παροχή υπηρεσιών και οι διασυνοριακοί περιορισμοί που ενδεχομένως προκύψουν από την ρυθμιστική προσέγγιση επιφέρουν πραγματική μείωση της δυνατότητας συμμετοχής στα τυχερά παιχνίδια και πρέπει να εφαρμόζονται με συνεκτικό συστηματικό τρόπο σε όλες τις υπηρεσίες που προσφέρονται στον συγκεκριμένο τομέα<sup>30</sup>. Στο βαθμό που οι αρχές κράτους μέλους παροτρύνουν και ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να συμμετέχουν σε λαχειοφόρες αγορές, τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα προς όφελος του δημόσιου ταμείου, οι αρχές του οικείου κράτους δεν μπορούν να επικαλεστούν λόγους δημοσίας τάξεως σε σχέση με την ανάγκη μείωσης των δυνατοτήτων στοιχηματισμού προκειμένου να δικαιολογήσουν περιορισμούς<sup>31</sup>. Οι περιορισμοί πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις και να είναι αναλογικοί, δηλαδή κατάλληλοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου και να μην υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξή του. Η διαδικασία αδειοδότησης οφείλει να συνάδει με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης και της αποφυγής διακρίσεων και με την επακόλουθη υποχρέωση διαφάνειας<sup>32</sup>.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την παρούσα διαβούλευση παρουσιάζει η άποψη του Δικαστηρίου ότι οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που προσφέρονται μέσω διαδικτύου έχουν πολλά ειδικά χαρακτηριστικά που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν μέτρα περιορισμού ή κατ' άλλον τρόπο ρύθμισης της παροχής τέτοιου είδους υπηρεσιών, προκειμένου να καταπολεμήσουν την εξάρτηση από τα παιχνίδια αυτά και να προστατεύσουν τους καταναλωτές από τους κινδύνους απάτης και παρανομίας. Οι ιδιαιτερότητες αυτές είναι οι ακόλουθες:

- (1) Στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, οι αρχές του κράτους μέλους εγκατάστασης συναντούν ειδικές δυσκολίες να αξιολογήσουν τα επαγγελματικά προσόντα και την εντιμότητα των φορέων εκμετάλλευσης. Οι δυσκολίες αυτές δικαιολογούν το ότι ένα κράτος μέλος θεωρεί πως το γεγονός και μόνον ότι κάποιος φορέας εκμετάλλευσης προσφέρει νομίμως υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος και στο οποίο ήδη τηρεί καταρχήν τις νόμιμες προϋποθέσεις και υπόκειται σε ελέγχους από τις αρχές του εν λόγω κράτους μέλους, δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ισοδυναμούν με επαρκή εγγύηση ότι οι καταναλωτές του πρώτου κράτους θα προστατεύονται από τους κινδύνους διάπραξης απατών και εγκλημάτων<sup>33</sup>,
- (2) Η έλλειψη άμεσης επαφής μεταξύ του καταναλωτή και του φορέα εκμετάλλευσης που προσφέρει τα προσβάσιμα σε απευθείας σύνδεση τυχερά παίγνια ενέχει κινδύνους διαφορετικής φύσης και σημαντικότερους σε σχέση προς τις παραδοσιακές αγορές των παιγνίων αυτών όσον αφορά τυχόν απάτες εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης σε βάρος των καταναλωτών<sup>34</sup>, και
- (3) Η ιδιαίτερη διευκόλυνση και η διαρκής δυνατότητα προσβάσεως των προσφερομένων σε απευθείας σύνδεση παιγνίων, καθώς και το τυχόν μεγάλο

<sup>30</sup> Υπόθεση C-67/98, Συλλογή 1999 Σελίδα I-07289; Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031.

<sup>31</sup> Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031.

<sup>32</sup> Υπόθεση C-203/08, Συλλογή [0000] Σελίδα I-0000.

<sup>33</sup> Υπόθεση C-42/07, Συλλογή [2009] σελίδα I-7633, σκέψη 69, βλέπε επίσης τμήμα 2.4 (επιβολή) και ερώτηση 48.

<sup>34</sup> Προαναφερθείσα υπόθεση C-42/07, σκέψη 70. Όσον αφορά την προσωπική ταυτοποίηση των πελατών και την εξακρίβωση της ηλικίας, βλέπε ερωτήσεις 16 και 24.

μέγεθος και η συχνότητα αυτής της προσφοράς διεθνούς χαρακτήρα, σε περιβάλλον το οποίο, εξάλλου, χαρακτηρίζεται από απομόνωση του παίκτη, ανωνυμία και απουσία κοινωνικού ελέγχου, αποτελούν παράγοντες δυνάμενους να ευνοήσουν την αύξηση της εξαρτήσεως από τα τυχερά παίγνια και της υπερβολικής δαπάνης που συνδέεται με αυτά και, συνεπώς, να αυξήσουν τις συναφείς αρνητικές κοινωνικές και ηθικές συνέπειες (Το Δικαστήριο αναφέρει επίσης ότι το διαδικτυο είναι δυνατόν να αποδειχθεί πηγή διαφορετικής φύσεως και σημαντικότερων κινδύνων στο πεδίο της προστασίας των καταναλωτών, και ιδιαίτερα των νέων και των προσώπων με ιδιαίτερη ροπή στα τυχερά παίγνια ή προσώπων που μπορούν να αναπτύξουν τέτοια ροπή, σε σχέση με τις παραδοσιακές αγορές των παιγνίων αυτών)<sup>35</sup>.

Το Δικαστήριο ανέπτυξε τη νομολογία του κατά κύριο λόγο στη βάση των προδικαστικών αποφάσεων εθνικών δικαστηρίων. Συγχρόνως, ωστόσο, η Επιτροπή κίνησε σειρά διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον κρατών μελών προκειμένου να εξακριβώσει στη βάση της νομολογίας του Δικαστηρίου την αναλογικότητα των περιορισμών που επιβλήθηκαν σε κράτη μέλη. Μετά από μεταρρυθμίσεις στις οποίες προέβησαν κράτη μέλη, η Επιτροπή έχει ήδη κλείσει ορισμένες από τις υποθέσεις αυτές<sup>36</sup>.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κινήσει, βάσει των κανόνων της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων (άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ), επίσημη διαδικασία έρευνας προκειμένου να εξετάσει εάν οι χαμηλότεροι φόροι για τα διαδικτυακά καζίνο σε σχέση με εκείνους για τα παραδοσιακά καζίνο στη Δανία συνάδουν με τους κανόνες της Συνθήκης<sup>37</sup>.

#### *Παράγωγο δίκαιο της ΕΕ σχετικό με τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση*

Όσον αφορά το ευρωπαϊκό παράγωγο δίκαιο, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν ρυθμίζονται μέσω ειδικών τομεακών κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, πλην όμως αποτελούν αντικείμενο πράξεων της ΕΕ<sup>38</sup>. Τα νομοθετικά κείμενα που ακολουθούν είναι αξιοσημείωτα εν προκειμένω<sup>39</sup>: η οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων επικοινωνίας<sup>40</sup>, η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές<sup>41</sup>, η οδηγία για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις<sup>42</sup>, η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες<sup>43</sup>, η οδηγία για την προστασία των δεδομένων<sup>44</sup>, η οδηγία για την προστασία του ιδιωτικού βίου και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες<sup>45</sup> και η οδηγία για το κοινό σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας<sup>46</sup>. Σε άλλες υποθέσεις, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εξαιρέθηκαν

<sup>35</sup> Υπόθεση C-46/08, Συλλογή [0000], σελίδα I-0000, παράγραφος 103. Όσον αφορά τους παράγοντες που συνδέονται με το πρόβλημα του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια, βλέπε ερωτήσεις 17 και 19.

<sup>36</sup> Βλέπε IP/10/504 (Ιταλία) και IP/10/1597 (Γαλλία). Η Επιτροπή έκλεισε επίσης υπόθεση κατά της Αυστρίας (άνευ IP).

<sup>37</sup> Υπόθεση C35/2010 – DA – Φόροι επί των τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου στον δανικό νόμο σχετικά με τους φόρους επί των τυχερών παιγνίων (ΕΕ C 22 της 22.1.2011) και IP/10/1711. Βλέπε επίσης έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, τμήμα 2.3.

<sup>38</sup> Βλέπε τμήμα 2.1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

<sup>39</sup> Για πληρέστερη αναφορά των πράξεων του παραγωγού δικαίου της ΕΕ, βλέπε «έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής».

<sup>40</sup> ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1.

<sup>41</sup> ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22.

<sup>42</sup> ΕΕ L 144 της 4.6.1997, σ. 19.

<sup>43</sup> ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15.

<sup>44</sup> ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

<sup>45</sup> ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37.

<sup>46</sup> ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

ρητά του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο<sup>47</sup> και της οδηγίας για τις υπηρεσίες<sup>48</sup>.

#### **Ερωτήσεις:**

- (5) Ποια είναι, εφόσον υπάρχουν, τα νομικά ή/και πρακτικά προβλήματα που προκύπτουν, κατά την άποψή σας, από τη νομολογία των εθνικών δικαστηρίων και του ΔΕΕ στο πεδίο των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση; Ειδικότερα, υπάρχουν προβλήματα ασφάλειας του δικαίου στην εθνική ή/και στην Ενωσιακή αγορά για τις υπηρεσίες αυτές;
- (6) Θεωρείτε ότι το υφιστάμενο εθνικό και παράγωγο Ενωσιακό δίκαιο που εφαρμόζεται στις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση ρυθμίζουν επαρκώς τις εν λόγω υπηρεσίες; Πιο συγκεκριμένα, θεωρείτε ότι εξασφαλίζεται η συνοχή / συνέπεια μεταξύ, αφενός, των στόχων δημόσιας τάξης που επιδιώκονται από τα κράτη μέλη στον συγκριμένο τομέα και, αφετέρου, των ισχυόντων εθνικών μέτρων ή/και της πραγματικής συμπεριφοράς των φορέων εκμετάλλευσης του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση;

## **2. ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΟΥ ΥΠΕΙΣΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ**

Στα επόμενα τμήματα της παρούσας Πράσινης Βίβλου εξετάζονται βασικά ζητήματα πολιτικής που συνδέονται με την αποτελεσματική και δίκαιη ρύθμιση των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Τα ζητήματα αυτά, που μπορεί να μην εξαντλούν όλο το πιθανό φάσμα, μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις κύριες κατηγορίες: εννοιολογικά/οργανωτικά, κοινωνικά, δημόσιας τάξης και οικονομικού/φιλανθρωπικού χαρακτήρα.

Όλες οι σκέψεις και τα ερωτήματα που αναπτύσσονται στη συνέχεια και άπτονται της οργάνωσης ή της ρύθμισης του τομέα των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση δεν θίγουν το ευρύ περιθώριο εκτίμησης που αφήνεται στα κράτη μέλη ως προς τη ρυθμιστική τους προσέγγιση απέναντι στη συγκεκριμένη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των εσόδων από τις δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών. Για παράδειγμα, η συζήτηση θεμάτων όπως η αδειοδότηση δεν βασίζεται σε καμία παραδοχή ότι υπάρχει εκ του νόμου υποχρέωση στα κράτη μέλη να επιτρέπουν τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση ή να ανοίξουν τις αγορές τους σε ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης. Τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να καθορίζουν την προσέγγισή τους στον εν λόγω τομέα εντός των ορίων των αρχών που περιέχονται στη νομολογία του ΔΕΕ.

### **2.1. Ορισμός και οργάνωση των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση**

#### *Ορισμοί*

<sup>47</sup> ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1.

<sup>48</sup> ΕΕ L 376 της 27.12.2006, σ. 36.



Με τον όρο «τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση» καλύπτεται μεγάλος αριθμός διαφορετικών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών αθλητικού στοιχηματισμού σε απευθείας σύνδεση (συμπεριλαμβανομένων των ιπποδρομιών), παιχνίδια καζίνο, στοιχήματα επί τιμών και δεικτών (spread betting), παιχνίδια που ανήκουν στο περιεχόμενο μέσω μαζικής επικοινωνίας (media games), διαφημιστικά παιχνίδια, υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που διοργανώνονται από αναγνωρισμένα φιλανθρωπικά σωματεία και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και προς όφελός τους καθώς και υπηρεσίες λαχειοφόρων αγορών.

Το διαδίκτυο (και άλλες διαδραστικές τεχνολογικές πλατφόρμες όπως το κινητό εμπόριο - m-commerce<sup>49</sup> - ή το IPTV) χρησιμοποιείται (α) για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε καταναλωτές, (β) για να επιτρέπει στους καταναλωτές να στοιχηματίζουν ή να συμμετέχουν σε τυχερά παιχνίδια μεταξύ τους (π.χ. ανταλλαγές στοιχημάτων ή πόκερ σε απευθείας σύνδεση) ή (γ) όσοι τεχνική διανομής (π.χ. για την αγορά εισιτηρίων λαχειοφόρου αγοράς σε απευθείας σύνδεση).

Ο από μακρόν ισχύων ορισμός για τις δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών γενικά στο παράγωγο δίκαιο της Ε.Ε. είναι εκείνος που χρησιμοποιείται για την εξαίρεση των υπηρεσιών αυτών από την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο:

*«δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών ... στα οποία ο παίκτης στοιχηματίζει νομισματική αξία, συμπεριλαμβανομένων των λαχείων και των στοιχημάτων.»*

Σε μεταγενέστερα κείμενα, όπως η οδηγία για τις υπηρεσίες και πιο πρόσφατα η οδηγία για τις οπτικοακουστικές υπηρεσίες, ένας ελαφρά διαφορετικός ορισμός είναι «τα τυχερά παιχνίδια με λαχνούς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν χρηματικά ποσά, συμπεριλαμβανομένης της λοταρίας, των στοιχημάτων και άλλων μορφών τυχερών παιχνιδιών»<sup>50</sup>. Ο όρος «καζίνο» δεν ορίζεται στην οδηγία για το ξέπλυμα παράνομου χρήματος.

Χωρίς να προδικάζει την έκβαση της παρούσας διαβούλευσης, η προκαταρκτική άποψη της Επιτροπής είναι ότι ο ευρύτερος ορισμός που περιέχεται στην οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο πρέπει να διατηρηθεί για τα τυχερά παιχνίδια και ότι πρέπει να συνδυαστεί με εκείνον για τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών όπως αναφέρεται στην οδηγία 98/34/ΕΚ έτσι ώστε να πρέπει να εφαρμοστεί ο ακόλουθος κοινός ορισμός για τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών προκειμένου να καθοριστεί το πεδίο της παρούσας διαβούλευσης:

*Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι οι υπηρεσίες που περιλαμβάνουν το χρηματικό στοίχημα σε παιχνίδια τύχης, συμπεριλαμβανομένων των λαχειοφόρων κληρώσεων και των πράξεων στοιχηματισμού που προσφέρονται εξ αποστάσεως, με ηλεκτρονικά μέσα και μετά από ατομικό αίτημα<sup>51</sup> του αποδέκτη των υπηρεσιών.*

<sup>49</sup> Εμπόριο μέσω κινητών επικοινωνιών – διεκπεραιώνεται με τη χρήση κινητής πρόσβασης σε δίκτυα με τη διαμεσολάβηση ηλεκτρονικού υπολογιστή, με τη βοήθεια ηλεκτρονικής συσκευής (για παράδειγμα κινητό τηλέφωνο).

<sup>50</sup> Σε πρόταση κανονισμού σχετικά με τις πρακτικές προώθησης των πωλήσεων στην εσωτερική αγορά, COM(2001) 546 τελικό, η Επιτροπή προέβη σε διάκριση μεταξύ τυχερών παιχνιδιών και παιχνιδιών που βασίζονται σε δεξιότητες. Αυτό κατέστη αναγκαίο λόγω διαφορετικών ορισμών του όρου «τυχερό». Οι εν λόγω διαφορές ενδέχεται να εξηγούν τις διαφορετικές εθνικές διατάξεις για ορισμένες δραστηριότητες στοιχήματος ή για το πόκερ.

<sup>51</sup> «Εξ αποστάσεως» και «μετά από ατομικό αίτημα» σημαίνει ένα άμεσο αίτημα από τον αποδέκτη προς τον φορέα παροχής της υπηρεσίας τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χωρίς την παρεμβολή

## Ερωτήσεις:

- (7) Ποια είναι η διαφορά μεταξύ του ανωτέρω ορισμού των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών και των ορισμών σε εθνικό επίπεδο;
- (8) Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που προσφέρονται από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας θεωρούνται παιχνίδια τύχης σε εθνικό επίπεδο; Υπάρχει διάκριση μεταξύ διαφημιστικών παιχνιδιών και τυχερών παιχνιδιών;
- (9) Οι διασυνοριακές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση προσφέρονται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις ειδικά για τέτοιες δραστηριότητες (π.χ. καζίνο, αίθουσες τυχερών παιχνιδιών ή πρακτορεία στοιχημάτων) σε εθνικό επίπεδο;

*Εγκατάσταση και αδειοδότηση για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση*

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, η έννοια της εγκατάστασης είναι πολύ ευρεία και επιτρέπει σε υπήκοο της ΕΕ να συμμετέχει, σε σταθερή και συνεχή βάση, στην οικονομική ζωή άλλου κράτους μέλους εκτός του κράτους προελεύσεως και να αποκομίζει συναφώς οφέλη από την αγορά αυτή, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην οικονομική και κοινωνική αλληλοδιείσδυση στο εσωτερικό της Κοινότητας<sup>52</sup>. Ωστόσο, προκειμένου να είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων περί της ελευθερίας εγκατάστασης, είναι αναγκαίο να έχει εξασφαλιστεί η σταθερή παρουσία στο κράτος μέλος υποδοχής<sup>53</sup>. Η σταθερή αυτή παρουσία μπορεί για παράδειγμα να λάβει τη μορφή γραφείου που έχει ιδρυθεί για να παρακολουθεί τα αθλήματα προκειμένου να καθορίζει τις πιθανότητες ή εμπορικό γραφείο με στόχο την προώθηση διασυνοριακών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών ή την παροχή τοπικής υποστήριξης στους πελάτες.

Σύμφωνα με την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο<sup>54</sup>, ο τόπος εγκατάστασης μιας εταιρείας που προσφέρει υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας βρίσκεται εκεί όπου η εταιρεία ασκεί την οικονομική της δραστηριότητα. Δεν είναι συνεπώς ούτε εκεί όπου βρίσκεται η τεχνολογία που υποστηρίζει τη διεύθυνση του ιστότοπου της στο διαδίκτυο, ούτε εκεί όπου παρέχεται πρόσβαση στην εν λόγω διεύθυνση. Σε περιπτώσεις περισσότερων τόπων εγκατάστασης στις οποίες είναι δύσκολο να προσδιοριστεί από ποιον τόπο παρέχεται μια συγκεκριμένη υπηρεσία, ο τόπος στον οποίο η εταιρεία έχει το κέντρο των δραστηριοτήτων της που συνδέονται με τη συγκεκριμένη αυτή υπηρεσία αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα. Από τη στιγμή που μια εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιήσει έναν ή πολλούς εξυπηρετητές ή υποδομή «υπολογιστικού νέφους»<sup>55</sup> και μπορεί να τους αλλάξει και να τους επανεγκαταστήσει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ο εξυπηρετητής δεν μπορεί να

---

οιουδήποτε ενδιάμεσου όπως προσωπικό που εργάζεται σε κάποιο σημείο πώλησης. Στο βαθμό που η εξ αποστάσεως συναλλαγή λαμβάνει χώρα μέσω δικτύου φυσικών προσώπων που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικά μέσα, δεν υπάρχει πρόθεση να συμπεριληφθεί η συναλλαγή αυτή στον ανωτέρω ορισμό.

<sup>52</sup> Υπόθεση C-55/94, Συλλογή 1995, σελίδα I-4165.

<sup>53</sup> Υπόθεση C-386/04, Συλλογή 2006, σελίδα I-8203.

<sup>54</sup> Η προαναφερθείσα οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, υποσημείωση 47 της αιτιολογικής σκέψης (19).

<sup>55</sup> Το νέφος είναι μια πλατφόρμα ή υποδομή που επιτρέπει την εκτέλεση κώδικα (για υπηρεσίες, εφαρμογές, κ.λπ.), με ελεγχόμενο και ευέλικτο τρόπο.

θεωρηθεί ασφαλής σύνδεσμος για τον καθορισμό του τόπου εγκατάστασης της εταιρείας σε σχέση με τη συγκεκριμένη υπηρεσία σε απευθείας σύνδεση.

Οι εθνικές νομοθεσίες θέτουν ορισμένες φορές ποσοτικά όρια στον αριθμό των αδειών που μπορούν να κατέχονται για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση ή μπορούν ακόμη να απαγορεύσουν πλήρως τις υπηρεσίες αυτές εντός της επικράτειάς τους (π.χ. απαγόρευση ή εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων μονοπώλιο για μία ή περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών). Άλλα κράτη μέλη δεν θέτουν όρια στον συνολικό αριθμό αδειών που μπορούν να εκδώσουν – χορηγείται άδεια σε οιονδήποτε επιχείρηση παροχής υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση η οποία πληροί ορισμένες προϋποθέσεις που ορίζονται νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις. Οι άδειες μπορεί να είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας ή να χορηγούνται για απεριόριστο χρόνο. Εντός της ΕΕ, ο μεγαλύτερος αριθμός αδειοδοτημένων φορέων παροχής υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση απαντάται στη Μάλτα (500 άδειες το 2009).

Λόγω της ισχύουσας ρυθμιστικής κατάστασης στα κράτη μέλη οι φορείς εκμετάλλευσης ενδέχεται να πρέπει, όταν προσφέρουν το ίδιο είδος υπηρεσίας τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση (π.χ. αθλητικό στοίχημα) σε διαφορετικά κράτη μέλη, να υποβάλουν αίτηση άδειας σε καθένα από τα εν λόγω κράτη μέλη. Ορισμένα κράτη μέλη αναγνωρίζουν άδειες που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη που τους έχουν κοινοποιηθεί («λευκή λίστα») και επιτρέπουν στους εν λόγω αδειοδοτημένους παρόχους να προσφέρουν τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στο έδαφός τους χωρίς πρόσθετη άδεια. Άλλα κράτη μέλη μπορεί να λαμβάνουν υπόψη τις άδειες αυτές όταν εκδίδουν τις δικές τους άδειες σε τέτοιου είδους φορείς εκμετάλλευσης, πλην όμως επιβάλλουν διπλά καθεστώτα αδειοδότησης βάσει των οποίων κάθε φορέας εκμετάλλευσης, ανεξάρτητα από το εάν δραστηριοποιείται σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να έχει λάβει άδεια στο έδαφός τους για να μπορέσει να προσφέρει τις συγκεκριμένες υπηρεσίες.

#### **Ερώτηση:**

**(10) Ποια είναι τα κύρια πλεονεκτήματα/προβλήματα που συνδέονται με τη συνύπαρξη στην ΕΕ διαφορετικών εθνικών συστημάτων, και πρακτικών, αδειοδότησης υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών που παρέχονται σε απευθείας σύνδεση;**

#### **2.2. Συναφείς υπηρεσίες που παρέχονται ή/και χρησιμοποιούνται από τους παρόχους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση**

Οι φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών χρησιμοποιούν ορισμένες υπηρεσίες, όπως εμπορική προώθηση και πληρωμές, για την ενθάρρυνση ή τη διευκόλυνση των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Ορισμένες από τις υπηρεσίες αυτές εμπίπτουν στο παράγωγο δίκαιο.

*Εμπορική προώθηση των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση – Εμπορικές ανακοινώσεις*

Οι πάροχοι υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση χρησιμοποιούν τις εμπορικές ανακοινώσεις για την προώθηση των υπηρεσιών τους, σχετικά προϊόντα και εικόνα σε τελικούς καταναλωτές ή/και διανομείς. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι οι ακόλουθες εμπορικές ανακοινώσεις χρησιμοποιούνται συχνότερα:

- (1) Τηλεοπτική διαφήμιση,
- (2) Έντυπη διαφήμιση,
- (3) Εμπορικές ανακοινώσεις σε απευθείας σύνδεση,
- (4) Προώθηση πωλήσεων,
- (5) Απευθείας μάρκετινγκ (που περιλαμβάνει διαφημιστικό ταχυδρομείο, κυρίως με την αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων και sms σε καταχωρισμένους πελάτες, για παράδειγμα επαφές προσωπικής παρακολούθησης)· και
- (6) Συμφωνίες χορηγίας

Η Επιτροπή γνωρίζει ότι σε πολλά κράτη μέλη υπάρχουν περιορισμοί για τέτοιου είδους εμπορικές ανακοινώσεις που κυμαίνονται από απαγορεύσεις μέχρι απαιτήσεις περιεχομένου για την διαφήμιση σε μέσα μαζικής επικοινωνίας τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Μολονότι η Επιτροπή επιθυμεί σχόλια επί των περιορισμών αυτών (σημεία (1) και (2) ανωτέρω), επιθυμεί να εστιάσει τη διαβούλευσή της σε ορισμένες μορφές εμπορικών ανακοινώσεων, σημεία (3) – (6).

– *Εμπορικές ανακοινώσεις σε απευθείας σύνδεση*

Ηλεκτρονικά πανό και αναδυόμενα παράθυρα σε ιστοσελίδες που δεν έχουν σχέση με τυχερά παιχνίδια είναι δύο μορφές διαδικτυακής διαφήμισης με σκοπό την κατεύθυνση της ηλεκτρονικής κυκλοφορίας σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Εμφανίζονται συνεπώς σε υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών που δεν έχουν σχέση με τυχερά παιχνίδια. Δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, αλλά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και, στο βαθμό που η χρήση διαδικτυακών εμπορικών ανακοινώσεων περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, της οδηγίας 95/46/EK για την προστασία των δεδομένων και της οδηγίας 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής.

– *Προώθηση πωλήσεων*

Στις ενέργειες προώθησης των πωλήσεων περιλαμβάνονται οι παντός είδους εκπτώσεις, οι προσφορές, τα δώρα, οι διαφημιστικοί διαγωνισμοί και τα παιχνίδια. Αποτελούν ένα καίριο και πολυσύνθετο εργαλείο, το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί σε διάφορες περιστάσεις για την είσοδο σε αγορές με καινοτόμα προϊόντα, την ενίσχυση της αφοσίωσης των πελατών, την τόνωση βραχυπρόθεσμων ανταγωνιστικών δράσεων ή την ταχεία αντίδραση σε απώλεια πωλήσεων. Μία από τις πιο κοινές πρακτικές προώθησης των πωλήσεων είναι η χρήση και αναγγελία μπόνους σε περίπτωση εγγραφής και κατάθεσης, δηλαδή, όταν κατά το άνοιγμα ενός λογαριασμού παίκτη καταβάλλεται κάποιο χρηματικό ποσό ή προστίθενται επιπλέον κεφάλαια σε καταθέσεις που έχουν γίνει από ήδη εγγεγραμμένο πελάτη.

Οι ενέργειες προώθησης των πωλήσεων για υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση διέπονται από την οδηγία για τις αθέμιτες πρακτικές, καθώς και από την οδηγία περί προστασίας των δεδομένων και την οδηγία 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

– *Απευθείας μάρκετινγκ*

Όλοι οι φορείς εκμετάλλευσης υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χρησιμοποιούν στρατηγικές απευθείας μάρκετινγκ (μέσω ταχυδρομείου, τηλεφώνου, διαδικτύου και άμεσης απόκρισης) καθώς θεωρούνται ουσιαστικό εργαλείο για επιχειρήσεις προκειμένου να προσεγγίσουν, να ενημερώσουν και να διατηρήσουν πελάτες, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών μετά την πώληση προς τους πελάτες. Ρυθμίζονται μέσω της οδηγίας για τις πωλήσεις εξ αποστάσεως, της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, καθώς και μέσω της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων, 95/46/EK, και της οδηγίας 2002/58/EK για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Το απευθείας μάρκετινγκ μπορεί να περιλαμβάνει μάρκετινγκ από τον ένα παίκτη στον άλλο και μπορεί να συνδυαστεί με τεχνικές προώθησης πωλήσεων.

– *Χορηγία*

Ως χορηγία νοείται οιαδήποτε εμπορική συμφωνία με την οποία κάποιος χορηγός, για αμοιβαίο όφελος του ιδίου και του αποδέκτη της χορηγίας, προσφέρει συμβατικά χρηματοδότηση ή άλλη στήριξη προκειμένου να εδραιωθεί μια σχέση μεταξύ της εικόνας, του εμπορικού σήματος, των προϊόντων ή των υπηρεσιών του χορηγού και μια ιδιότητα χορηγίας σε αντάλλαγμα δικαιωμάτων προώθησης της σχέσης αυτής ή/και της χορήγησης ορισμένων συμφωνηθέντων άμεσων ή έμμεσων οφελών<sup>56</sup>. Η χορηγία διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στο μίγμα μάρκετινγκ των παρόχων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, είτε πρόκειται για εθνικές λαχειοφόρες αγορές είτε για εμπορικούς φορείς εκμετάλλευσης.

**Ερώτηση:**

**(11) Με επίκεντρο τις προαναφερθείσες κατηγορίες, με ποιόν τρόπο ρυθμίζονται σε εθνικό επίπεδο οι εμπορικές ανακοινώσεις για υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών (σε απευθείας σύνδεση); Υπάρχουν ειδικά προβλήματα με τέτοιου είδους διασυννοριακές εμπορικές ανακοινώσεις;**

– *Υπηρεσίες πληρωμών σε απευθείας σύνδεση, εκταμιεύσεις κερδών και ταυτοποίηση πελατών*

Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ακόμα διαθέσιμες πραγματικά αποτελεσματικές υπηρεσίες μικροπληρωμών από απόσταση, οι φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση απαιτούν συνήθως από τους πελάτες τους την κατάθεση χρηματικού ποσού σε λογαριασμούς παικτών πριν την έναρξη του παιχνιδιού. Οι καταθέσεις μπορεί να πραγματοποιούνται μέσω πιστωτικών καρτών, ηλεκτρονικών πορτοφολιών, τραπεζικών εμβασμάτων, προπληρωμένων καρτών ή ταμειακών εμβασμάτων.

Μέθοδος πληρωμής	Εκτιμώμενο ποσοστό <sup>57</sup>
Πιστωτικές κάρτες (συμπεριλαμβανομένης της Maestro)	64-65%
Ηλεκτρονικά πορτοφόλια	12-14 %

<sup>56</sup> ICC International Code on Sponsorship (2003).  
<http://www.iccwbo.org/policy/marketing/id926/index.html>

<sup>57</sup> Εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βασισμένες σε πληροφορίες από φορείς εκμετάλλευσης που δέχονται καταθέσεις πελατών οι οποίοι διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος (Φεβρουάριος 2010).

Τραπεζικά εμβάσματα	11-13%
Προπληρωμένες κάρτες	9-11%

Πρόσθετα όρια τίθενται συνήθως από φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, για παράδειγμα στα επίπεδα κατάθεσης και ανάληψης από τον λογαριασμό παίκτη. Τα όρια ανάληψης κυμαίνονται από ένα σταθερό όριο μέχρι την υποχρέωση για τον παίκτη να έρχεται προσωπικά σε επαφή με μια τράπεζα για την ανάληψη μεγαλύτερων ποσών από τον λογαριασμό του παίκτη.

Ορισμένοι φορείς εκμετάλλευσης απαιτούν την ίδια μέθοδο πληρωμής για τις καταθέσεις και τις αναλήψεις κεφαλαίων (αποκαλούμενο «κλειστό» σύστημα).

Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που προσφέρονται μέσω κινητής τηλεφωνίας ή IPTV θα περιλαμβάνουν επίσης τέλη μετάδοσης που συνδέονται με τιμολόγια για παροχή τηλεφωνικών υπηρεσιών.

#### Ερωτήσεις:

- (12) Υπάρχουν ειδικές εθνικές κανονιστικές διατάξεις που αφορούν τα συστήματα πληρωμών για υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση; Πως τις αξιολογείτε;**
- (13) Οι λογαριασμοί παικτών είναι αναγκαίοι για την επιβολή της νομοθεσίας και την προστασία των παικτών;**

Η ταυτοποίηση του πελάτη είναι αναγκαία ιδιαίτερα για την προστασία των ανηλίκων, την πρόληψη της απάτης, ελέγχους εξακρίβωσης της ταυτότητας του πελάτη (know-your-customer controls) και αποτροπή του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Η ταυτοποίηση του πελάτη ενδέχεται να εγείρει ειδικά προβλήματα Εσωτερικής Αγοράς οσάκις ο πάροχος της υπηρεσίας και ο πελάτης βρίσκονται σε διαφορετικό τόπο και επίσης λόγω της τρέχουσας έλλειψης αμοιβαίας αναγνώρισης της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επικύρωσης σε ολόκληρη την ΕΕ<sup>58</sup>. Αντιθέτως, οι χώροι με φυσική παρουσία που προσφέρουν παιχνίδια τύχης θα έχουν τη δυνατότητα να ταυτοποιούν και να διενεργούν προσωπική αναγνώριση στους χώρους διεξαγωγής των τυχερών παιχνιδιών.

Σήμερα, η ταυτοποίηση πελατών των παρόχων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση βασίζεται σε:

- Προηγούμενες ταυτοποιήσεις που διενεργήθηκαν από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, καθώς οι περισσότερες από τις δυνατότητες πληρωμής απαιτούν να διαθέτει ο πελάτης τραπεζικό λογαριασμό·
- Ιδίους ελέγχους λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών και των εγγράφων που ζητούνται από τον δυνητικό πελάτη· και
- Ελέγχους από παρόχους υπηρεσιών εξακρίβωσης, που συνάδουν με υποχρεώσεις τις οποίες προβλέπει το δίκαιο της ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων.

<sup>58</sup> Βλέπε επίσης «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», COM (2010) 245 της 19.5.2010.

Έρευνες του τύπου «Mystery shopping» αδειοδοτημένων φορέων εκμετάλλευσης δείχνουν ότι υπάρχουν πολύ λίγες αδυναμίες που θα μπορούσαν να επιτρέψουν σε ανηλικούς να συμμετέχουν σε τυχερά παιχνίδια και να αποκομίσουν κέρδη<sup>59</sup>. Η εξακρίβωση της ηλικίας γίνεται προτού αρχίσει να παίζει ο νέος πελάτης. Αναφέρθηκε ότι η πρόσθετη εξακρίβωση της ηλικίας για την αποπληρωμή θα μπορούσε να λειτουργήσει περαιτέρω αποτρεπτικά για τους ανήλικους και τους εφήβους που επιθυμούν να εγγραφούν σε τέτοιου είδους τυχερά παιχνίδια.

#### **Ερώτηση:**

**(14) Ποιοι είναι οι υφιστάμενοι εθνικοί κανόνες και οι πρακτικές ως προς την εξακρίβωση των στοιχείων του πελάτη, πώς εφαρμόζονται στις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση και πώς συνάδουν με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων; Πώς τους/τις αξιολογείτε; Υπάρχουν ειδικά προβλήματα που συνδέονται με την επαλήθευση της ταυτότητας των πελατών σε διασυνοριακό πλαίσιο;**

### **2.3. Στόχοι δημοσίου συμφέροντος**

Η Επιτροπή σέβεται πλήρως την αρχή της επικουρικότητας και αναγνωρίζει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν τη διακριτική ευχέρεια να προστατεύσουν έγκυρους στόχους δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με τη Συνθήκη.

Το παρόν τμήμα εστιάζει στους ακόλουθους τρεις στόχους δημοσίου συμφέροντος οι οποίοι μπορεί να είναι έγκυροι σε διαφορετικούς βαθμούς για τα κράτη μέλη από πλευράς εθνικών πολιτικών για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση: προστασία των καταναλωτών (2.3.1), δημόσια τάξη (2.3.2) και χρηματοδότηση των οριζόμενων ως δραστηριοτήτων δημοσίου συμφέροντος (2.3.3).

#### *2.3.1. Προστασία των καταναλωτών*

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή στην παρούσα φάση φαίνεται ότι οι περισσότεροι παίκτες δεν υποφέρουν από εθισμό. Εκείνοι, ωστόσο, που αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους προβλήματα πρέπει να ληφθούν πλήρως υπόψη λόγω του συναφούς κοινωνικού κόστους για τον παίκτη, την οικογένειά του και την κοινωνία γενικότερα. Όλοι οι παίκτες χρίζουν προστασίας έναντι δόλιων υπηρεσιών. Προς τον σκοπό αυτό, οι ρυθμιστικές αρχές επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι όλα τα προσφερόμενα παιχνίδια είναι ελεγχόμενα, δίκαια (δηλαδή οι γεννήτριες τυχαίων αριθμών συμμορφώνονται με ορισμένα τεχνικά πρότυπα και είναι σύμφωνες με τους κανόνες για κάθε παιχνίδι) και δεν έχουν σχέση με εγκληματικές πρακτικές. Η διαφάνεια διαδραματίζει καίριο ρόλο.

#### *Εθισμός*

<sup>59</sup> Η επιτροπή τυχερών παιχνιδιών του ΗΒ (UK Gambling Commission) εφαρμόζει ένα κυλιόμενο πρόγραμμα μυστικών επισκέψεων (mystery shopping) σε δικτυακούς τόπους τυχερών παιχνιδιών στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της για εξασφάλιση της συμμόρφωσης· βλέπε [www.gamblingcommission.gov.uk](http://www.gamblingcommission.gov.uk)

Η ανάγκη προστασίας των παικτών και αποφυγής του εθισμού αναφέρεται όταν επιβάλλεται περιορισμός στην προσφορά υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεσης σε καταναλωτές.

Ο εθισμός στα τυχερά παιχνίδια περιγράφεται συχνά ως το πάθος για τα παιχνίδια αυτά παρά τις βλαβερές συνέπειες ή την ανάγκη διακοπής. Για την εκτίμηση της έκτασης του προβλήματος εθισμού στον πληθυσμό μιας χώρας διενεργούνται διεξοδικές μελέτες, καλούμενες «μελέτες διάδοσης». Τα δύο πλέον χρησιμοποιούμενα μέσα ανίχνευσης για τον εντοπισμό εθισμού είναι το DSM-IV<sup>60</sup> και το SOGS<sup>61</sup>. Ανάλογα με τις απαντήσεις σε κατάλογο ερωτήσεων, ο παίχτης κατατάσσεται ως εθισμένος παίχτης (SOGS), δυνητικά παθολογικός παίχτης (DSM-IV) ή πιθανός παθολογικός παίχτης (SOGS και DSM-IV), αναφερόμενος επίσης ως εξαρτημένος από τα τυχερά παιχνίδια (βλέπε κατωτέρω).

Η Επιτροπή γνωρίζει την ύπαρξη μελετών όσον αφορά την εθνική εξάπλωση του εθισμού σε τυχερά παιχνίδια σε οκτώ κράτη μέλη<sup>62</sup> και επτά άλλα κράτη έχουν διενεργήσει μελέτες<sup>63</sup> περιορισμένου φάσματος (είτε περιφερειακές είτε σε ειδικές ηλικιακές κατηγορίες, κυρίως εφήβους). Ο βαθμός εθισμού στα οκτώ κράτη μέλη που διεξήγαγαν πανεθνική μελέτη εξάπλωσης κυμαίνεται από 0,5% του συνολικού πληθυσμού στο ΗΒ έως 6,5% στην Εσθονία<sup>64</sup>. Όσον αφορά την εξάπλωση του εθισμού των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ, μόνο τέσσερα κράτη μέλη<sup>65</sup> παρέχουν εθνικές στατιστικές, ενώ τρία άλλα<sup>66</sup> παρέχουν ορισμένες επιμέρους πληροφορίες (έρευνες περιορισμένου φάσματος, που διεξάγονται σε ορισμένες ηλικιακές κατηγορίες ή αφορούν συγκεκριμένο είδος παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση).

Οι μελέτες αυτές υποδηλώνουν ότι οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν τον εθισμό στα τυχερά παιχνίδια είναι οι ακόλουθοι:

- (1) Συχνότητα του γεγονότος. Όσο πιο σύντομος ο χρόνος μεταξύ της διεξαγωγής του παιχνιδιού και της ευκαιρίας στοιχηματισμού τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος.
- (2) Διάστημα αποπληρωμής. Ο χρόνος μεταξύ του στοιχηματισμού και του αποτελέσματος. Όσο μικρότερος είναι ο χρόνος τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος.
- (3) Δυνατότητα πρόσβασης και κοινωνικό περιβάλλον.
- (4) Ρεφάρισμα ή εγγύτητα κέρδους. Όσο μεγαλύτερο είναι το προσδοκώμενο κέρδος τόσο μεγαλύτερη είναι η ψευδαίσθηση της κάλυψης της απώλειας (ρεφάρισμα) και άρα υψηλότερος και ο κίνδυνος (αυτό συνδέεται επίσης με τη «συγκίνηση/έξαψη» ή το «ονειροπόλημα»).

<sup>60</sup> Το Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (διαγνωστικό και στατιστικό εγχειρίδιο πνευματικών διαταραχών) (DSM-IV), 4<sup>η</sup> έκδοση για την παθολογική εξάρτηση από τα τυχερά παιχνίδια, American Psychiatric Association, 1994. Η δημοσίευση της 5<sup>ης</sup> έκδοσης του ανωτέρων εγχειριδίου (DSM-V) προβλέπεται για τον Μάιο του 2013.

<sup>61</sup> Το South Oaks Gambling Screen, Lesieur & Blume, 1987. Και τα δύο εργαλεία (DSM and SOGS) υφίστανται επίσης σε εκδοχές προσαρμοσμένες για τους εφήβους: DSM-IV-J (juvenile), DSM-IV-MR-J (multiple response-juvenile) και SOGS-RA (revised for adolescents).

<sup>62</sup> BE, DK, EE, FI, DE, NL, SE και UK.

<sup>63</sup> ES, HU, IT, LT, RO και SK.

<sup>64</sup> M. Griffiths, *Problem gambling in Europe: An overview*, Appex Communications, Απρίλιος 2009.

<sup>65</sup> BE, EE, NL και UK.

<sup>66</sup> FI, DE και MT.



- (5) Εκτιμώμενες δεξιότητες και «εμπλοκή» Η δυνατότητα εμπλοκής ενός ατόμου στο αντικείμενο του τυχερού παιχνιδιού και χρήσης των δεξιοτήτων του για την εκτίμηση των πιθανοτήτων κέρδους είναι ενδεικτική της ψυχολογίας του «παραλίγο». Το γεγονός αυτό ενισχύει την αίσθηση ότι το παιχνίδι είναι υπό έλεγχο, με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο κίνδυνος. Εδώ περιλαμβάνεται και η παραλλαγή του διακυβεύματος. Σημειώτέον ότι το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να ενταθεί όταν θεωρηθεί ότι στο παιχνίδι υπεισέρχεται σε κάποιο βαθμό ο παράγοντας ικανότητα και όχι μόνον η τύχη.
- (6) Εμπορικές ανακοινώσεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν ευάλωτες ομάδες.

Εν προκειμένω, διαφορετικά είδη παιχνιδιών ή διαφορετικά είδη στοιχημάτων ενδέχεται να ενέχουν διαφορετικούς κινδύνους για τους παίκτες. Για παράδειγμα, τα ταχείας διανομής των κερδών μηχανήματα με κερματοδέκτη, οι κάρτες τύπου «ξυστό» και τα παιχνίδια καζίνο θεωρούνται ότι είναι τα πιο προβληματικά από αυτή την άποψη. Τα παιχνίδια με λαχνούς που κληρώνουν σε εβδομαδιαία βάση θεωρούνται λιγότερο επικίνδυνα (μολονότι επηρεάζονται από τον προαναφερθέντα παράγοντα (4)), από εκείνα που κληρώνουν σε πιο συχνά χρονικά διαστήματα (λόγω των παραγόντων (1) και (2)). Το αθλητικό στοιχείο και το πόκερ θεωρούνται ότι επηρεάζονται περισσότερο από τον κίνδυνο στο σημείο (5) ανωτέρω. Ο στοιχηματισμός σε «ζωντανές» αθλητικές εκδηλώσεις υπόκεινται επίσης στον κίνδυνο του σημείου (1).

#### **Ερώτηση:**

- (15) Έχετε στοιχεία ότι οι παράγοντες που προαναφέρθηκαν συνδέονται ή/και παίζουν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια ή στην υπερβολική χρήση υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση; (παρακαλείσθε, εάν είναι δυνατόν, να τους κατατάξετε)**

Μέχρι σήμερα, τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν στα κράτη μέλη στην προσπάθεια περιορισμού του υπερβολικού «εθισμού» στα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, είναι εκείνα που εφαρμόζονται σε όλα τα τυχερά παιχνίδια, τουτέστιν:

- (1) Ηλικιακοί περιορισμοί,
- (2) Αυτοπεριορισμός (οικονομικός και χρονικός) και αυτοαποκλεισμός,
- (3) Ενημέρωση/προειδοποιήσεις/αυτοέλεγχος (ευκολότερα εφαρμοζόμενος στα παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (on-line) παρά στα παιχνίδια εκτός σύνδεσης (off-line)),
- (4) Απαγόρευση χρήσης πίστωσης,
- (5) Έλεγχοι πραγματικότητας,
- (6) Υποχρέωση δέουσας επιμέλειας για την επιχείρηση σε απευθείας σύνδεση,
- (7) Ο περιορισμός ορισμένων μορφών παιχνιδιών ή στοιχημάτων που θεωρούνται ως τα πλέον επικίνδυνα (π.χ. παιχνίδια καζίνο ή περιορισμός στοιχηματισμού στο τελικό μόνο αποτέλεσμα στα αθλητικά στοιχήματα), και

- (8) Λοιπά (π.χ. όρια στις εμπορικές ανακοινώσεις – περιορισμοί στη χρήση ορισμένων μέσων μαζικής επικοινωνίας, μέσω προώθησης πωλήσεων και μπόνους εγγραφής ή δωρεάν παιχνίδια εξάσκησης).

#### Ερώτηση:

- (16) Έχετε αποδείξεις ότι τα μέσα που προαναφέρθηκαν έχουν βαρύνουσα σημασία ή/και είναι αποτελεσματικά για την πρόληψη ή τον περιορισμό του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια σε σχέση με τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση; (παρακαλείστε να τα ιεραρχήσετε, εφόσον είναι δυνατόν)

#### Εξάρτηση από τα τυχερά παιχνίδια

Όπου υπάρχουν σχετικές διαθέσιμες πληροφορίες, τα ποσοστά πιθανής εξάρτησης από τυχερά παιχνίδια φαίνεται να κυμαίνονται από 0,3% έως 3,1% ολόκληρου του πληθυσμού<sup>67</sup>. Ο παθολογικός εθισμός (εξάρτηση) στα τυχερά παιχνίδια εθεωρείτο από ορισμένους ειδικούς ως διαταραχή του ελέγχου των παρορμήσεων<sup>68</sup> και συνεπώς δεν αναφέρεται ως εξάρτηση. Σε πρόσφατες μελέτες εντούτοις ανακαλύφθηκαν ομοιότητες μεταξύ τυχερών παιχνιδιών και εξάρτησης από ουσίες<sup>69</sup>. Όπως αναφέρθηκε στο τμήμα 3.1, τα μέσα ελέγχου εθισμού σε τυχερά παιχνίδια που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα επιτρέπουν τον εντοπισμό ατόμων με σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς απέναντι στα τυχερά παιχνίδια. Υπάρχουν αντίθετες απόψεις όσον αφορά την εξαρτησιογόνο επιρροή των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Μολονότι τα τυχερά παιχνίδια εξ αποστάσεως πληρούν τα κριτήρια της διαθεσιμότητας και της προσβασιμότητας, καθιστώντας τη συχνή συμμετοχή σε αυτά ευκολότερη σε σχέση με την οργάνωση τυχερών παιχνιδιών σε χερσαίες εγκαταστάσεις, είναι δύσκολο να συμπεράνει κανείς ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ τυχερών παιχνιδιών εξ αποστάσεως και της πιθανότητας παθολογικής εξάρτησης από αυτά.

Η παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση προσφέρει στους φορείς εκμετάλλευσης πιο προηγμένες δυνατότητες παρακολούθησης των συναλλαγών εκάστου παίκτη σε σύγκριση με τις συμβατικές μορφές υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών. Σε αντίθεση με τις μελέτες διάδοσης, τα δεδομένα για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση επιτρέπουν μελέτες της πραγματικής συμπεριφοράς των παικτών. Μια μελέτη για τη συμπεριφορά κατά τη διάρκεια τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση διενεργήθηκε από την Division on Addiction, Cambridge Health Alliance, συνδεδεμένο ίδρυμα διδασκαλίας (teaching affiliate) του Harvard Medical School<sup>70</sup>, βασισμένη σε μακροχρόνια ανάλυση μεμονωμένης δραστηριότητας τυχερών παιχνιδιών τυχαίου δείγματος περίπου 50.000 παικτών καζίνο σε απευθείας σύνδεση από 80 χώρες και ενός σχεδόν ίσου δείγματος συμμετεχόντων σε αθλητικό στοίχημα σε απευθείας σύνδεση. Η μελέτη αυτή έδειξε ότι το 99% των πελατών αθλητικών στοιχημάτων σε απευθείας σύνδεση δεν εμφάνισε ασυνήθη

<sup>67</sup> Στοιχεία από 7 κράτη μέλη, M. Griffiths, *Problem gambling in Europe: An overview*, Apex Communications, Απρίλιος 2009

<sup>68</sup> Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4th Ed., American Psychiatric Association, 1994.

<sup>69</sup> Draft of the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Ed., American Psychiatric Association, προβλεπόμενη δημοσίευση το 2013.

<sup>70</sup> Η μελέτη διεξήχθη σε ερευνητική συνεργασία με την bwin η οποία διέθεσε τη βάση δεδομένων των πελατών της.

συμπεριφορά στο παιχνίδι σε σύγκριση με το 95% στην περίπτωση των παικτών καζίνο σε απευθείας σύνδεση<sup>71</sup>.

Η έκθεση που συντάχθηκε για τη Σουηδική προεδρία το 2009<sup>72</sup> αναφέρει ότι μολονότι από κάποια ερευνητικά πορίσματα προκύπτει η ύπαρξη θετικής σχέσης μεταξύ προσβασιμότητας και εξάρτησης από τα τυχερά παιχνίδια, τα διαθέσιμα εμπειρικά δεδομένα δεν το επιβεβαιώνουν πάντοτε. Οσάκις ήταν δυνατή η σύγκριση των αποτελεσμάτων των μελετών διάδοσης που πραγματοποιήθηκαν πριν από 7-10 χρόνια (όταν τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση ήταν λιγότερο δημοφιλή) με τα αποτελέσματα πιο πρόσφατων μελετών, το ποσοστό εξάπλωσης της εξάρτησης από τα τυχερά παιχνίδια παρέμεινε σταθερό<sup>73</sup>.

Επίσης από την έρευνα για την εξάπλωση των τυχερών παιχνιδιών στη Βρετανία (British Gambling Prevalence Survey) που διενεργήθηκε το 2007 για την επιτροπή τυχερών παιχνιδιών (Gambling Commission) διαπιστώθηκε ότι τα ποσοστά εξάρτησης από τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (on-line) στο ΗΒ ήταν χαμηλότερα σε σύγκριση με ορισμένα τυχερά παιχνίδια εκτός σύνδεσης (off-line) και ότι η εξάρτηση φαινόταν να συνδέεται περισσότερο με την εισαγωγή νέων και άρα «ελκυστικότερων» ειδών παιχνιδιών, είτε σε απευθείας σύνδεση είτε όχι<sup>74</sup>.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι περισσότεροι δικτυακοί τόποι τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση εγκατεστημένοι και αδειοδοτημένοι στην ΕΕ διαθέτουν υπερσυνδέσεις (hyperlinks) σε γραμμές παροχής βοήθειας ή σε οργανώσεις που ασχολούνται με εθισμένους παίκτες. Ωστόσο, ακόμη και εάν έχουν διενεργηθεί εθνικές ή περιφερειακές μελέτες εξάπλωσης σε 15 κράτη μέλη – υπάρχουν λίγα διαθέσιμα στοιχεία όσον αφορά τα μέτρα πολιτικής ως απόκριση στις μελέτες αυτές (π.χ. έναρξη εκπαιδευτικών εκστρατειών ή πρόσθετοι πόροι για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση) ή σε ποιο βαθμό οι εθισμένοι παίκτες έχουν πρόσβαση σε θεραπευτική αγωγή<sup>75</sup>.

#### **Ερωτήσεις:**

- (17) Έχετε στοιχεία (π.χ. μελέτες, στατιστικές) για την κλίμακα του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο ΕΕ;**
- (18) Υπάρχουν αναγνωρισμένες μελέτες ή στοιχεία που να δείχνουν ότι τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση είναι πιθανό να προκαλούν μεγαλύτερη ή μικρότερη βλάβη σε σχέση με άλλες μορφές τυχερών παιχνιδιών για άτομα που κινδυνεύουν να εμφανίσουν παθολογική συμπεριφορά απέναντι στα τυχερά παιχνίδια;**

<sup>71</sup> LaBrie, LaPlante, Nelson, Schaffer, Assessing the Playing Field: A prospective Longitudinal Study of Internet Sports Gambling behaviour (with Schumann,) *Journal of Gambling Studies*, 2008; Inside the virtual casino: A prospective longitudinal study of Internet casino gambling (with Kaplan), *European Journal of Public Health*, 2008 και "Population trends in Internet sports gambling" (with Schumann), *Computers in Human Behaviour*, 2008.

<sup>72</sup> Svenska Spel, The cost of gambling. An analysis of the socio-economic costs resulting from problem gambling in Sweden. Συμβούλιο της ΕΕ. DS 406/09. Βρυξέλλες, 2009.

<sup>73</sup> Για παράδειγμα: Φινλανδία και ΗΒ.

<sup>74</sup> Addiction rates among past year gamblers. *British Gambling Prevalence Survey 2007*, National Centre for Social Research, Σεπτέμβριος 2007.

<sup>75</sup> Μόνο 4 κράτη μέλη (ΑΤ, ΕΕ, ΙΙ και ΙΚ) διαβίβασαν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τον εθισμό στο πλαίσιο της μελέτης της Επιτροπής «Μελέτη για τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών στην Εσωτερική Αγορά της ΕΕ» κεφάλαιο 9.9, σ. 1453, που αναφέρθηκε ανωτέρω.

- (19) Υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ποιες μορφές τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση (είδη παιχνιδιών) είναι τα πλέον προβληματικά στο συγκεκριμένο θέμα;
- (20) Τι μέτρα λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο για την πρόληψη του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια; (π.χ. για την εξασφάλιση της έγκαιρης διάγνωσης);
- (21) Υπάρχει διαθέσιμη θεραπευτική αγωγή για την εξάρτηση από τα τυχερά παιχνίδια σε εθνικό επίπεδο; Εάν ναι, σε ποιο βαθμό οι φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση τέτοιων προληπτικών ενεργειών και θεραπευτικής αγωγής;
- (22) Ποιο είναι το απαιτούμενο επίπεδο δέουσας επιμέλειας στον εν λόγω τομέα στην εθνική νομοθεσία; (π.χ. καταγραφή της συμπεριφοράς των παιχτών σε απευθείας σύνδεση για τον εντοπισμό πιθανού παθολογικού παίκτη).

#### *Προστασία ανηλίκων και λοιπών ευάλωτων ομάδων*

Το ρυθμιστικό πλαίσιο σε όλα τα κράτη μέλη επιδιώκει με διάφορους τρόπους την προστασία των ανηλίκων, δηλαδή παιδιών και εφήβων, κατά των κινδύνων που ενέχουν τα τυχερά παιχνίδια γενικότερα<sup>76</sup>. Η επιτρεπόμενη ηλικία συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια μπορεί να καθορίζεται με νόμο ή να περιλαμβάνεται στους όρους αδειοδότησης και οι φορείς εκμετάλλευσης (συμπεριλαμβανομένων των λιανεμπόρων/παραχωρησιούχων) υποχρεούνται να εξακριβώνουν την ηλικία. Τα όρια ηλικίας είναι δυνατόν να διαφέρουν ακόμη και στο ίδιο κράτος μέλος ανάλογα με το είδος του τυχερού παιχνιδιού.

#### **Ερωτήσεις:**

- (23) Επαρκούν, κατά την άποψή σας, τα υφιστάμενα ηλικιακά όρια για την πρόσβαση σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στο κράτος μέλος σας ή σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου;
- (24) Επιβάλλονται έλεγχοι ηλικίας σε υπηρεσίες απευθείας σύνδεσης και πως αυτοί συγκρίνονται με τους συμβατικούς προσωπικούς ελέγχους ταυτότητας;

#### *Πρόσβαση ανηλίκων σε συστήματα πληρωμών*

Τα συστήματα επεξεργασίας πληρωμών μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματικό μέσον για την αποτροπή της πρόσβασης ανηλίκων σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Μολονότι είναι εφικτό το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού από άτομα κάτω των 18 ετών, υπάρχουν περιορισμοί. Απαιτείται η προσκόμιση διαφόρων εγγράφων και αποδεικτικών στοιχείων ταυτότητας και, κατά κανόνα, πρέπει να παρίσταται αυτοπροσώπως γονέας ή κηδεμόνας στην τράπεζα, μαζί με τον ανήλικο κάτοχο λογαριασμού (γονικός έλεγχος). Τα νεαρά άτομα δεν είναι κανονικά υπεύθυνα έναντι του νόμου για τα χρέη τους και συνεπώς είναι μάλλον απίθανο να τους επιτραπεί υπερανάλληψη από τραπεζικό λογαριασμό, ενώ δεν γίνονται δεκτές οι αιτήσεις έκδοσης πιστωτικών καρτών από άτομα κάτω των 18 ετών. Το αποτέλεσμα είναι ότι η τράπεζα ή ο πάροχος της χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας παρέχει ένα επιπλέον επίπεδο εξακρίβωσης της ηλικίας προτού επιτραπεί σε νεαρό

<sup>76</sup> Η ηλικία ενηλικίωσης σε όλα τα κράτη μέλη πλην της Αυστρίας είναι τα 18 έτη (19 στην Αυστρία).

παίκτη να ανοίξει λογαριασμό σε φορέα εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.

Ωστόσο, τα στοιχήματα είναι δυνατόν να πληρώνονται και θα πληρώνονται όλο και περισσότερο μέσω κινητού τηλεφώνου (προστιθέμενα στο τιμολόγιο), π.χ. με αποστολή κειμενικού μηνύματος ή την κλήση σε αριθμούς πρόσθετου τέλους και στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι ευκολότερη η πρόσβαση των ανηλίκων σε τυχερά παιχνίδια.

– *Ανήλικοι και εμπορική προώθηση τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση*

Δεδομένου ότι οι αρχές των κρατών μελών (και οι φορείς εκμετάλλευσης) επιδιώκουν να αποτρέψουν την πρόσβαση των ανηλίκων σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, επιδιώκουν παράλληλα να ελέγξουν το μάρκετινγκ και την προώθηση των υπηρεσιών αυτών. Παραδείγματα περιορισμών περιλαμβάνουν κανόνες που απαιτούν η εμπορική προώθηση των υπηρεσιών αυτών :

- Να μην απευθύνεται σε άτομα ηλικίας μικρότερης εκείνης που αποτελεί το εθνικό όριο συμμετοχής·
- Να μη μεταδίδεται (τηλεοπτικά ή ραδιοφωνικά) ούτε να κοινοποιείται στη διάρκεια συγκεκριμένων προγραμμάτων με αποδέκτες τους νέους σε κανάλια μεγάλης τηλεθέασης ή για ορισμένες χρονικές περιόδους πριν ή μετά από τέτοια προγράμματα·
- Να μην περιλαμβάνει ούτε να δείχνει άτομα που φαίνονται να έχουν ηλικία μικρότερη εκείνης που αποτελεί το εθνικό όριο συμμετοχής·
- Να μην προσελκύει με οιονδήποτε άλλο τρόπο παιδιά ή νεαρά άτομα, π.χ. συνδεδεμένη με την κουλτούρα της νεολαίας ή χρησιμοποιώντας μια διασημότητα για επικοινωνιακούς σκοπούς (π.χ. φανέλες που διαφημίζουν φορείς εκμετάλλευσης παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση)· ή
- Να μην καθίσταται εμφανής σε περιοχές στις οποίες συχνάζουν παιδιά (π.χ. τοιχοκόλληση διαφημίσεων κοντά σε σχολεία).

**Ερώτηση:**

(25) Πως ρυθμίζονται οι εμπορικές ανακοινώσεις για την προώθηση υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών έτσι ώστε να προστατεύονται οι ανήλικοι σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο ΕΕ; (π.χ. περιορισμοί σε διαφημιστικά παιχνίδια που χαρακτηρίζονται ως παιχνίδια καζίνο σε απευθείας σύνδεση, στη χορηγία αθλητικών εκδηλώσεων, στην εμπορευματοποίηση (π.χ. διαφημιστικά μπλουζάκια, ηλεκτρονικά παιχνίδια κ.λπ.) και στη χρήση των κοινωνικών δικτύων σε απευθείας σύνδεση ή στην κοινή χρήση βίντεο για διαφημιστικούς σκοπούς.

– *Άλλες κατηγορίες ευάλωτων παικτών*

Άλλοι παίκτες μπορεί να είναι ευάλωτοι λόγω:

- της οικονομικής τους κατάστασης· οι παίχτες με χαμηλά εισοδήματα·
- της απειρίας τους, ειδικότερα νέοι (ηλικίας 18-21) ή/και τα άτομα εκείνα που δεν γνωρίζουν τους κινδύνους εθισμού στα παιχνίδια αυτά·
- προγενέστερης εξάρτησης ή εθισμού που έχει σχέση με τη χρήση κάποιας χημικής ουσίας ή με συμπεριφορά (χρήση υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών εκτός σύνδεσης off-line)·
- εύκολης πρόσβασης σε τυχερά παιχνίδια, όπως αντιπρόσωποι πωλήσεων ή υπάλληλοι παρόχων ή αναδόχων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών· και
- άλλου είδους συχνής έκθεσης στην επήρεια τυχερών παιχνιδιών ή/και λόγω ισχυρών δεσμών με αντικείμενα στοιχηματισμού. Στην κατηγορία αυτή μπορεί να περιλαμβάνονται άτομα που έχουν εργαστεί στις ιπποδρομίες, αθλητές (ερασιτέχνες και επαγγελματίες), προπονητές, διαιτητές, χρηματομεσίτες κ.λπ..

#### **Ερωτήσεις:**

**(26) Ποιες εθνικές ρυθμιστικές διατάξεις για τους όρους αδειοδότησης και τις εμπορικές ανακοινώσεις για υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση αναφέρονται στους κινδύνους αυτούς και αποβλέπουν στην προστασία εύλωτων καταναλωτών; Πως τις αξιολογείτε;**

#### *2.3.2. Δημόσια τάξη*

##### *Πρόληψη της απάτης*

Όλα τα κράτη μέλη επιδιώκουν την πρόληψη της απάτης και των παράνομων παιχνιδιών. Η εθνική νομοθεσία αποβλέπει στην προστασία των καταναλωτών (από δόλια και εγκληματική συμπεριφορά φορέων εκμετάλλευσης), των φορέων εκμετάλλευσης (από κακόβουλους παίκτες ή συνδικάτα παικτών) και των οργανωτών αγώνων/συναντήσεων. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν: χρήση πιστωτικών καρτών άνευ αδείας, που μπορεί επίσης να συνδεθεί με «κλοπή ταυτότητας» και «στήσιμο αγώνων» (νόθευση αποτελεσμάτων) όπου άτομο ή ομάδα ατόμων (που συνήθως σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα) προσπαθούν να επηρεάσουν την έκβαση ενός γεγονότος (π.χ. αθλητικού αγώνα ή χαρτοπαιγνίου)<sup>77</sup>. Απάτη υφίσταται επίσης όταν υπάρχει συμπαιγνία μεταξύ ομάδας παικτών εις βάρος άλλου παίκτη (π.χ. στημένα τραπέζια πόκερ).

Η Επιτροπή εντόπισε τα ακόλουθα τρία είδη απάτης, τα οποία επιθυμεί να θέσει σε διαβούλευση:

- Παίκτες που δεν εισπράττουν τα κέρδη τους. Τυπικά παραδείγματα περιλαμβάνουν τις «απάτες λοταρίας», όπου κάποιος μη εγκεκριμένος παράνομος φορέας έρχεται σε επαφή με καταναλωτές ζητώντας τους να του πληρώσουν ένα χρηματικό ποσό (αμοιβή διεκπεραίωσης) ή να του δώσουν προσωπικού χαρακτήρα πληροφορίες (τραπεζικά στοιχεία) προκειμένου να εισπράξουν κάποιο βραβείο. Σε τέτοιου είδους

<sup>77</sup> Π.χ. εγκληματικές οργανώσεις με έδρα την Κίνα ή την Κροατία αναμίχθηκαν σε στημένους αγώνες στο Βέλγιο, τη Γερμανία και την Φινλανδία.

απάτες γίνεται συχνά αναφορά σε έγκριση που έχει δοθεί από ευρωπαϊκές αρχές τυχερών παιχνιδιών<sup>78</sup>.

- Ζητήματα κλοπής ταυτότητας και προστασίας δεδομένων. Περιλαμβάνουν την άνευ αδείας χρήση προσωπικών στοιχείων άλλου προσώπου για την υποκλοπή της ταυτότητάς του και για την απόκτηση πρόσβασης σε πόρους ή την δανειοληψία και την αποκόμιση άλλων οφελών επ' ονόματι του εν λόγω προσώπου.
- Χειραγώγηση του αποτελέσματος παρεμβαίνοντας στο λογισμικό του παιχνιδιού ή δωροδοκώντας πρόσωπα που συμμετέχουν στην οργάνωση του παιχνιδιού ή του αγώνα.

#### Ερωτήσεις:

- (27) Έχετε υπόψη σας μελέτες ή/και στατιστικά στοιχεία αναφορικά με απάτες και διεξαγωγή τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση;
- (28) Υπάρχουν κανόνες σχετικά με τον έλεγχο, την τυποποίηση και την πιστοποίηση εξοπλισμού τυχερών παιχνιδιών, γεννητριών τυχαίων αριθμών ή άλλου λογισμικού στο δικό σας κράτος μέλος;
- (29) Ποιες είναι, κατά τη γνώμη σας, οι βέλτιστες πρακτικές για την αποτροπή διαφόρων ειδών απάτης (από φορείς εκμετάλλευσης σε βάρος παικτών, από παίκτες σε βάρος φορέων εκμετάλλευσης και από παίκτες σε βάρος άλλων παικτών) και τη συνδρομή σε διαδικασίες καταγγελιών;
- (30) Όσον αφορά το αθλητικό στοιχείο και την χειραγώγηση των αποτελεσμάτων, ποιες εθνικές κανονιστικές διατάξεις επιβάλλονται σε φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση και σε άτομα που εμπλέκονται στη διοργάνωση αθλητικών συναντήσεων/παιχνιδιών για την αντιμετώπιση τέτοιου είδους προβλημάτων και ιδίως για την αποφυγή «σύγκρουσης συμφερόντων»; Γνωρίζετε εάν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή μελέτες αναφορικά με το μέγεθος του συγκεκριμένου προβλήματος;
- (31) Κατά την άποψή σας, ποια θέματα πρέπει να εξεταστούν κατά προτεραιότητα;
- (32) Ποιοι κίνδυνοι υπάρχουν ένας φορέας εκμετάλλευσης αθλητικών στοιχημάτων (σε απευθείας σύνδεση), ο οποίος έχει συνάψει σύμβαση χορηγίας με αθλητικό σωματείο ή ομοσπονδία, να επιδιώξει να επηρεάσει το αποτέλεσμα αθλητικής συνάντησης, άμεσα ή έμμεσα, με σκοπό να αποκομίσει κέρδος;

#### *Πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες*

Τα δύο ακραία είδη δραστηριοτήτων «ξεπλύματος παράνομου χρήματος» είναι, αφενός, πολύπλοκες διεθνείς πράξεις με σκοπό να αποκρύψουν την εγκληματική προέλευση μεγάλης

<sup>78</sup> Αυτό δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι συνδέεται με την καθυστερημένη καταβολή των κερδών που κατακρατεί ένας εγκεκριμένος φορέας εκμετάλλευσης για λόγους δέουσας επιμέλειας χωρίς να δίνει επαρκείς εξηγήσεις στους παίκτες. Ο φορέας εκμετάλλευσης πρέπει στην περίπτωση αυτή να δικαιολογεί την καθυστέρηση της καταβολής. Η πιο συνήθης εξήγηση είναι οι πρόσθετοι έλεγχοι εξακρίβωσης της ταυτότητας των πελατών.

έκτασης εγκληματικών δραστηριοτήτων και να εμφανίσουν ως νόμιμα περιουσιακά στοιχεία και πρόσωπα και, αφετέρου, κάθε δραστηριότητα συγκάλυψης, παραποίησης ή διάθεσης προσόδων από εγκληματική ενέργεια, ανεξαρτήτως ποσού (νομιμοποίηση παράνομων εσόδων από τους ίδιους τους δράστες – ορισμένες φορές δαπάνη – αλλά και εγκληματικές πράξεις για να τροφοδοτείται ο εθισμός στα τυχερά παιχνίδια).

Όσον αφορά τις τεχνικές ξεπλύματος παράνομου χρήματος, υπάρχουν περιορισμένες πληροφορίες ή αποδείξεις περί του ότι οι αδειοδοτημένοι φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην Ευρώπη αποτελούν αντικείμενο τέτοιου είδους δραστηριοτήτων. Ωστόσο, το πρόβλημα συνδέεται προφανώς με τους παράνομους φορείς εκμετάλλευσης. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ακόλουθες πρακτικές θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εν δυνάμει για τέτοιους σκοπούς.

- Επιχειρήσεις τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι δυνατόν να πιστώνουν κέρδη ή αχρησιμοποίητα κεφάλαια σε κάποιο λογαριασμό διαφορετικό εκείνου από τον οποίο προήλθε το αρχικό στοίχημα.
- Μπορεί να επιτρέπεται σε έναν παίκτη να δημιουργεί πολλαπλούς λογαριασμούς στον ίδιο φορέα εκμετάλλευσης.
- Διομότιμα (Peer-to-peer) παιχνίδια όπως το e-poker, όπου είναι δυνατή η μεταβίβαση ποσών μεταξύ ηλεκτρονικών και ανθρώπινων παικτών ως αποτέλεσμα σκόπιμων απωλειών, με σχετικά χαμηλό κόστος για τους παίκτες. Τέτοιου είδους παιχνίδια επιτρέπουν το on-line «chip dumping». Για παράδειγμα, κάποιος παίκτης καταθέτει χρήματα με κλεμμένη πιστωτική κάρτα και στη συνέχεια «ξεφορτώνεται» τις μάρκες σε χαρτοπαικτικό τραπέζι υπέρ ενός συνενόχου ή άλλου λογαριασμού που έχει δημιουργήσει. Οι δραστηριότητες αυτές είναι δυνατόν να εντοπιστούν δεδομένου ότι οι αρχές στις οποίες στηρίζονται είναι απλές – οι παίκτες «ποντάρουν» μεγάλα ποσά έχοντας πολύ άσχημα φύλλα (επιδιώκοντας να χάσουν και να τα κερδίσει ο συνένοχος)<sup>79</sup>.
- Η χρήση ηλεκτρονικών μετρητών (e-cash) ως δυνατότητα πληρωμής ή παρόμοια μέσα πληρωμής όπως οι κάρτες αποθηκευμένης αξίας (Stored Value Cards)<sup>80</sup> (οι υπό εξέταση κάρτες χαρακτηρίζονται από υψηλά όρια, καμία παρακολούθηση μετά την αγορά και χαμηλό επίπεδο ελέγχου των πελατών (know-your-customer controls – KYC). Στην κατηγορία αυτή μπορούν επίσης να συμπεριληφθούν πληρωμές μέσω κινητών τηλεφώνων χωρίς να έχει προηγηθεί κατάλληλος έλεγχος KYC.

#### Ερωτήσεις:

**(33) Ποιες περιπτώσεις έχουν καταδείξει τον τρόπο με τον οποίο τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ξέπλυμα παράνομου χρήματος;**

<sup>79</sup> Οι διαδικτυακές αίθουσες πόκερ (on-line poker rooms) γνωρίζουν την απάτη αυτή και επιδιώκουν τον εντοπισμό των δραστών πριν εγκριθούν οι εκταμιεύσεις.

<sup>80</sup> Η κάρτα αποθηκευμένης αξίας αναφέρεται στη χρηματική αξία μιας κάρτας και όχι σε έναν εξωτερικά καταχωρισμένο λογαριασμό και διαφέρει από τις προπληρωμένες κάρτες όπου τα χρήματα είναι κατατεθειμένα στον εκδότη, όπως συμβαίνει και με τις χρεωστικές κάρτες.



**(34) Ποια συστήματα μικροπληρωμών απαιτούν ειδικό κανονιστικό έλεγχο λόγω της χρήσης τους σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση;**

Η 3<sup>η</sup> οδηγία σχετικά με τη νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες<sup>81</sup> εφαρμόζεται στον χρηματοπιστωτικό τομέα καθώς και σε άλλες περιπτώσεις συμπεριλαμβανομένων των καζίνων (με υλική υπόσταση και σε απευθείας σύνδεση).

Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα που σχετίζεται με την εφαρμογή των διατάξεων της ανωτέρω οδηγίας στις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι ότι οι υπό εξέταση δικτυακοί τόποι συχνά προσφέρουν και άλλες υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών (όχι καζίνο) και ο φορέας παροχής μπορεί να έχει λάβει άδεια σε περισσότερες της μίας δικαιοδοσίες.

Επιπλέον των γενικών αυτών αρχών, η Επιτροπή γνωρίζει ότι οι αδειοδοτημένοι φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση και οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές έχουν καθιερώσει επιχειρησιακές πρακτικές για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης παράνομου χρήματος. Οι πρακτικές αυτές περιλαμβάνουν:

- **Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη** – γίνονται δεκτοί να συμμετάσχουν μόνον καταχωρισμένοι παίκτες που έχουν λογαριασμό σε αδειοδοτημένο φορέα εκμετάλλευσης. Πρέπει να συμπληρώνονται αιτήσεις που να περιέχουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει (1) ότι ο παίκτης έχει συμπληρώσει την νόμιμη ηλικία για να συμμετάσχει σε τυχερά παιχνίδια, (2) η ταυτότητα του παίκτη, (3) ο τόπος κατοικίας του παίκτη, και (4) η ισχύουσα ηλεκτρονική διεύθυνση του παίκτη. Η διαδικασία δέουσας επιμέλειας μπορεί να περιλαμβάνει ανάλυση ταχύτητας (κατάθεση/συναλλαγές), γεωγραφική ανάλυση κινδύνου, ανωμαλία στη συμπεριφορά του παίκτη, αποκάλυψη συνασπισμών παικτών (player associations – guilds) και πολιτική αναχαίτισης του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο. Σε όλες τις περιπτώσεις, ο παίκτης πρέπει να συναινέσει να παράσχει τα προσωπικά του δεδομένα ώστε να δημιουργηθεί ο λογαριασμός του.
- **Έλεγχοι πληρωμών** – ο παίκτης πρέπει να λαμβάνει πάντοτε τις τυχόν πληρωμές κερδών (υπόλοιπο λογαριασμού) από το ίδιο μέσον με το οποίο είχαν αρχικά εισπραχθεί τα χρήματα (και στον λογαριασμό από τον οποίο είχαν κατατεθεί). Οι φορείς εκμετάλλευσης πρέπει επίσης να είναι σίγουροι ότι έχουν τον έλεγχο των αριθμών των πιστωτικών καρτών και των προσωπικών δεδομένων των παικτών, τα οποία έχουν αποθηκεύσει στα συστήματά τους. Επιπλέον, απαγορεύονται οι απευθείας πληρωμές μεταξύ πελατών.
- **Επιχειρησιακοί έλεγχοι** – Οι φορείς εκμετάλλευσης χρησιμοποιούν καταλόγους εξακρίβωσης ηλικίας και καταλόγους που χρησιμοποιούνται από τράπεζες για τον εντοπισμό τρομοκρατών και πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων (ΠΕΠ), δηλαδή το World Check<sup>82</sup> και τον κατάλογο της European Sports Security Association (ESSA<sup>83</sup>). Οι φορείς εκμετάλλευσης τηρούν επίσης στατιστικές της συναλλακτικής συμπεριφοράς, που πρέπει συνάδουν με τους κανόνες της ΕΕ περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων, προκειμένου να καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός ύποπτων δραστηριοτήτων. Σε περίπτωση που υπάρχουν υψηλά όρια στα στοιχήματα πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρότερες απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας. Οι φορείς

<sup>81</sup> Που αναφέρεται στο σημείο 1.2.

<sup>82</sup> <http://www.world-check.com/politically-exposed-person-pep-compliance/>

<sup>83</sup> <http://www.eu-ssa.org/Home/tabid/36/Default.aspx>

εκμετάλλευσης πρέπει επίσης να υποβάλλουν εκθέσεις ύποπτης δραστηριότητας (Suspicious Activity Reports - SAR) στις εθνικές μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (Financial Intelligence Units - FIU).

#### **Ερωτήσεις:**

**(35) Διαθέτετε πείρα ή/και στοιχεία βέλτιστης πρακτικής για τον εντοπισμό και την πρόληψη του ξεπλύματος παράνομου χρήματος;**

**(36) Υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι ο κίνδυνος ξεπλύματος παράνομου χρήματος μέσω των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι ιδιαίτερα υψηλός στο πλαίσιο τέτοιων δραστηριοτήτων που στήνονται σε κοινωνικούς δικτυακούς τόπους;**

#### *Πρόληψη άλλων εγκλημάτων*

Τα άλλα είδη εγκλημάτων που συνδέονται με τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση περιλαμβάνουν:

- Παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών από παράνομους φορείς εκμετάλλευσης (π.χ. εγκληματικές οργανώσεις ή άτομα). Σύμφωνα με γαλλική έκθεση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και τα τυχερά παιχνίδια, εκτιμάται ότι χίλιοι δικτυακοί τόποι τυχερών παιχνιδιών λειτουργούν υπό τον *άμεσο έλεγχο* εγκληματικών οργανώσεων<sup>84</sup>,
- Μη επιτρεπόμενα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση που προσφέρονται από αδειοδοτημένο φορέα εκμετάλλευσης,
- Φοροδιαφυγή (όταν ο χρήστης υποχρεούται να καταβάλει φόρο επί των κερδών, δηλαδή η φοροδιαφυγή μπορεί να συνδεθεί κυρίως με κέρδη από εξωχώριες δραστηριότητες).

Υπάρχουν επίσης εγκληματικές δραστηριότητες που αφορούν πολλές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών αλλά όχι ειδικά τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, όπως (i) στήσιμο αγώνων ή στημένα τραπέζια πόκερ (βλέπε ανωτέρω), (ii) τοκογλυφία και (iii) εγκληματικές δραστηριότητες για τη χρηματοδότηση της χρήσης υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών (π.χ. κλοπή) και (iv) χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

#### **Ερώτηση:**

**(37) Υπάρχουν εθνικές απαιτήσεις διαφάνειας για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση; Εφαρμόζονται στη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση και επιβάλλονται, κατά τη γνώμη σας, οι κανόνες αυτοί αποτελεσματικά;**

<sup>84</sup> Το γαλλικό ινστιτούτο (CERT-LEXI) ανέλυσε 70 εκατομμύρια δικτυακούς τόπους το 2005 και βρήκε 14823 ιστότοπους που προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Από αυτούς, μόνο 2005 είχαν αποτελέσει αντικείμενο αδειοδότησης.

2.3.3. *Η χρηματοδότηση φιλανθρωπικών και γενικού συμφέροντος δραστηριοτήτων, καθώς και εκδηλώσεων στις οποίες στηρίζεται ο στοιχηματισμός για αθλητικές συναντήσεις σε απευθείας σύνδεση*

Σε ορισμένες χρονικές περιόδους δικαιολογούνται περιορισμοί στις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε εθνικό επίπεδο για λόγους πολιτικής όπως η χρηματοδότηση αγαθοεργών ή γενικού συμφέροντος δραστηριοτήτων. Παρά το γεγονός ότι τα συστήματα που εφαρμόζονται για τον σκοπό αυτό πρέπει να συμφωνούν με τους ισχύοντες κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το Δικαστήριο, η χρηματοδότηση τέτοιου είδους κοινωνικών δραστηριοτήτων δεν μπορεί να αποτελεί την ουσιώδη αιτιολόγηση της ακολουθούμενης περιοριστικής πολιτικής παρά μόνο παρεπόμενη ευεργετική συνέπεια<sup>85</sup>. Τέτοιου είδους περιορισμοί επιδιώκουν να συμβάλουν στην χρηματοδότηση «δραστηριοτήτων γενικού συμφέροντος» από τις οποίες μπορεί να επωφεληθεί γενικότερα το κοινωνικό σύνολο. Ειδικότερα, οι δραστηριότητες γενικού συμφέροντος που επί του παρόντος εμπίπτουν άμεσα στην ανωτέρω κατηγορία στα κράτη μέλη είναι οι τέχνες, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός<sup>86</sup>, τα προγράμματα για τη νεολαία/την παιδεία και οι φιλανθρωπικού χαρακτήρα δραστηριότητες.

*Συστήματα διοχέτευσης εσόδων*

Η εξάρτηση της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων γενικού συμφέροντος από έσοδα από τυχερά παιχνίδια λαμβάνει διάφορες μορφές. Ο οργανισμός ή η επιχείρηση που είναι αρμόδια για τις δραστηριότητες γενικού συμφέροντος:

- (1) λαμβάνει άδεια<sup>87</sup> να προσφέρει υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση προκειμένου να υποστηριχθεί ο «καλός σκοπός» που έχει αναγνωρίσει η σχετική αρχή αδειοδότησης (π.χ. εθνική Ολυμπιακή επιτροπή, εθνικός οργανισμός ιπποδρομιών, σωματείο τυφλών, κ.λπ.)·
- (2) λαμβάνει κονδύλια απευθείας από κρατικό φορέα διοργάνωσης τυχερών παιχνιδιών (π.χ. εθνικό λαχείο) με βάση κάποιο ποσοστό που καθορίζεται στην άδεια ή τη νομοθεσία που διέπει τον εν λόγω φορέα·
- (3) λαμβάνει εμμέσως κονδύλια από κρατικό φορέα διοργάνωσης τυχερών παιχνιδιών μέσω του κρατικού προϋπολογισμού στον οποίο έχει συνεισφέρει ο εν λόγω κρατικός φορέας·
- (4) λαμβάνει κονδύλια από έναν ή περισσότερους ιδιωτικούς φορείς διοργάνωσης τυχερών παιχνιδιών και η συνεισφορά κεφαλαίων:
  - (α) καθορίζεται στην άδεια ή στη νομοθεσία, ή

<sup>85</sup> Π.χ. υπόθεση C-67/98 (Zenatti) σκέψεις 36-37 και υπόθεση C-316/07 (Markus Stoß) σκέψη 104. Βλέπε επίσης την απόφαση του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ στην υπόθεση 3/06 (Ladbroke) σκέψη 63.

<sup>86</sup> Βλέπε επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής «Ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό». [COM(2011)12 τελικό], στην οποία υπογραμμίζεται η ανάγκη συνεκτίμησης της βιώσιμης χρηματοδότησης του αθλητισμού όταν αντιμετωπίζεται η παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών στην εσωτερική αγορά (σελίδα 9).

<sup>87</sup> Οργανισμοί ή επιχειρήσεις που είναι αρμόδιοι για φιλανθρωπικές ή γενικού συμφέροντος δραστηριότητες μπορεί, σε διαφορετικό βαθμό, να συνάπτουν συμφωνία με ιδιωτικούς φορείς που προσφέρουν πλατφόρμα τυχερών παιχνιδιών και προωθούν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών (οι οποίοι διαχειρίζονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει τις δραστηριότητες αυτές έναντι οικονομικής αποζημίωσης).

- (β) βασίζεται σε προαιρετικές συνεισφορές των φορέων·
- (5) λαμβάνει οικονομική αποζημίωση για την εκμετάλλευση μιας εκδήλωσης που διοργανώνει και στην οποία υπάρχουν στοιχήματα ακόμα και εάν ο οργανισμός ή η επιχείρηση δεν εμπλέκεται η ίδια στη διοργάνωση των ίδιων των στοιχημάτων·
- (6) λαμβάνει κονδύλια από τον κρατικό προϋπολογισμό τα οποία έχουν συνεισφέρει ομού το κράτος και οι φορείς εκμετάλλευσης εμπορικών τυχερών παιχνιδιών.

#### **Ερωτήσεις:**

- (38) Υπάρχουν άλλα συστήματα διοχέτευσης των εσόδων από τυχερά παιχνίδια για τις δραστηριότητες γενικού συμφέροντος σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ;**
- (39) Υπάρχει κάποιος ειδικός μηχανισμός, όπως ταμείο, για την αναδιανομή εσόδων από δημόσιες και εμπορικές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση προς όφελος της κοινωνίας;**
- (40) Τα κεφάλαια επιστρέφονται ή αναδιανέμονται υπέρ της πρόληψης και της θεραπείας του εθισμού σε τυχερά παιχνίδια;**

Η Επιτροπή επιθυμεί να επικεντρωθεί περαιτέρω σε δύο θέματα:

#### *Πιθανή ύπαρξη αρχής απόδοσης σε οργανωτές συναντήσεων*

Οι εθνικές και εξωτερικές αθλητικές συναντήσεις χρησιμοποιούνται από φορείς εκμετάλλευσης σε απευθείας σύνδεση για να παρουσιάσουν μια ελκυστική επιλογή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών στους δυνητικούς τους πελάτες. Οι δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών μπορεί να είναι επωφελείς για τέτοιου είδους εκδηλώσεις καθόσον δημιουργούν πρόσθετο ενδιαφέρον για το κοινό και ενδεχομένως αυξάνουν την κάλυψη των συναντήσεων από τα μέσα επικοινωνίας. Υπάρχει ευρύτερη συμφωνία ότι οι αθλητικές εκδηλώσεις, στις οποίες στηρίζονται τα τυχερά παιχνίδια, πρέπει να λαμβάνουν μια δίκαιη απόδοση από τη σχετική αυτή δραστηριότητα.

- Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση των ιπποδρομιών, ορισμένα κράτη μέλη επιβάλλουν αποκλειστική άδεια για στοιχηματισμό σε ιπποδρομίες σε οργανισμό ή επιχείρηση με στόχο να εξασφαλιστεί ότι ο τζίρος από τα στοιχήματα σε ιπποδρομίες, εκτός από τα κέρδη, τις αμοιβές του αθροιστή των στοιχημάτων και άλλα λειτουργικά έξοδα, αποδίδονται σε ιππικά αθλήματα, εκτροφή και αναπαραγωγή ίπων. Μολονότι οι εθνικές δομές διαφέρουν, η στήριξη του τομέα των ιπποδρομιών και των ιπποειδών μπορεί να είναι σημαντική, ανερχόμενη σε άνω του 8% του συνολικού τζίρου των στοιχημάτων σε ορισμένες χώρες. Μια ιδιαιτερότητα των ιπποδρομιών σε σύγκριση με άλλα αθλήματα είναι ότι απευθύνονται κατά κύριο λόγο στους παίκτες ιπποδρομιακού στοιχήματος. Έτσι, περισσότερο από ό,τι σε άλλες αθλητικές εκδηλώσεις, η βιωσιμότητά τους εξαρτάται από την επανεπένδυση σημαντικού ποσοστού των εσόδων από στοιχήματα στη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη η παράδοση ιππικών αθλημάτων, η εκτροφή και η αναπαραγωγή ίπων, που στηρίζονται στο σύνολό τους στη διοχέτευση των εσόδων από στοιχήματα, έπαιξαν και εξακολουθούν να παίζουν σημαντικό οικονομικό ρόλο σε αγροτικές περιοχές και

είναι συνεπώς δυνατόν να συνδέονται με τους στόχους της πολιτικής για την περιφερειακή ανάπτυξη και την εδαφική συνοχή.

- Άλλα αθλήματα έχουν μια πιο μικτή διάρθρωση εσόδων λόγω ευρύτερης απήχησης στο κοινό ή/και προσφέρονται λιγότερο για στοιχηματισμό. Ωστόσο, εξετάστηκε από τα κράτη μέλη το θέμα του κατά πόσον οι οργανωτές (αθλητικές οργανώσεις, ομάδες, κ.λπ.), όταν προσφέρονται υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε οργανωμένο αθλητικό αγώνα, πρέπει να μπορούν να αποκομίζουν πρόσθετα έσοδα με την εκμετάλλευση της εικόνας τους ή των αγώνων από παρόχους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών. Δεδομένου ότι χωρίς την αξιοποίηση των εκδηλώσεών τους οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν θα ήταν βιώσιμες, επιδιώκεται μια εύλογη ανταπόδοση για την εκμετάλλευση των εν λόγω εκδηλώσεων. Ορισμένοι κρατικοί φορείς εκμετάλλευσης που προσφέρουν υπηρεσίες αθλητικού στοιχήματος σε επαγγελματικά αθλήματα είναι συνεπώς υποχρεωμένοι να επαναδιοχετεύουν τα έσοδά τους σε μαζικά/λαϊκά αθλήματα και να βοηθούν με τον τρόπο αυτό τις δραστηριότητες γενικού συμφέροντος για την ενθάρρυνση της συμμετοχής γενικά σε αθλητικές δραστηριότητες. Η Επιτροπή εγκαινίασε μελέτη σε επίπεδο ΕΕ για τη χρηματοδότηση των λαϊκών αθλημάτων, η οποία θα πρέπει να καταδείξει την πραγματική σημασία των διαφόρων πηγών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από την οργάνωση υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών για λαϊκά αθλήματα<sup>88</sup>.

Τέλος, οι αθλητικές εκδηλώσεις στις οποίες μπορεί να οργανωθεί αθλητικό στοιχείο είναι δυνατόν, λόγω εγκληματικών δραστηριοτήτων, να υπόκεινται σε υψηλότερο κίνδυνο στημένων αγώνων. Ένα κράτος μέλος (Γαλλία) έχει καθιερώσει μη αποκλειστικό δικαίωμα αθλητικού στοιχήματος για υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών, προκειμένου να συμβάλουν στην επένδυση από τους διοργανωτές αθλητικών αγώνων που δικαιολογείται πρωτίστως από την ανάγκη διασφάλισης της ακεραιότητας.

#### **Ερωτήσεις:**

- (41) Ποια είναι η αναλογία εσόδων από τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση που προέρχονται από αθλητικό στοιχηματισμό, τα οποία επιστρέφουν εκ νέου σε αθλήματα σε εθνικό επίπεδο;**
- (42) Επωφελούνται όλα τα αθλήματα από δικαιώματα εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση κατά τον ίδιο τρόπο όπως και οι ιπποδρομίες και, εάν ναι, εκμεταλλεύονται τα δικαιώματα αυτά;**
- (43) Υπάρχουν δικαιώματα εκμετάλλευσης που αποσκοπούν αποκλειστικά στη διασφάλιση της ακεραιότητας;**

*Ο κίνδυνος της «καιροσκοπικής» συμπεριφοράς μέσω της παροχής υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση*

Τα κράτη μέλη, δεδομένου του διαφορετικού εθνικού τους πολιτιστικού υπόβαθρου και των διαφορετικών ιστορικών παραδόσεων, θα βασίζονται σε διαφορετικά συστήματα και ποσοστά διοχέτευσης εσόδων από τυχερά παιχνίδια. Για παράδειγμα, κράτη μέλη χωρίς

<sup>88</sup> COM(2011)12 σ. 9

παράδοση στις ιπποδρομίες ή στην εκτροφή ίππων δεν έχουν προφανώς ανάγκη συστημάτων διοχέτευσης εσόδων προς τον σκοπό αυτό. Ομοίως, ορισμένα κράτη μέλη θα επιλέξουν να χρηματοδοτήσουν κάποιες δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος αποκλειστικά από δημοσιονομικά/φορολογικά έσοδα ενώ άλλα μπορεί να επιθυμούν να βασιστούν επίσης στη διοχέτευση εσόδων από τυχερά παιχνίδια για τον ίδιο σκοπό.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι όταν προσφέρονται υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών για αγώνες σε άλλο κράτος μέλος, ή όταν παίκτες από ένα κράτος μέλος επιλέξουν να στοιχηματίσουν σε τυχερά παιχνίδια που προσφέρονται σε άλλο κράτος μέλος, θα υπάρχει άμεσο αποτέλεσμα στην αποδοτικότητα των εθνικών συστημάτων διοχέτευσης εσόδων από τυχερά παιχνίδια. Αυτό συμβαίνει ειδικότερα όταν οι παίκτες επικεντρώνονται αποκλειστικά στην αναζήτηση των υψηλότερων αποδόσεων. Το εν λόγω πρόβλημα της «καιροσκοπίας» δεν περιορίζεται αυστηρά στις διασυνοριακές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εφόσον οι παίκτες μπορούν, καταρχήν, πάντοτε να μετακινηθούν φυσικά εκτός των συνόρων προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών, πλην όμως οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση διαφέρουν στην πράξη καθώς ενισχύουν σημαντικά το πιθανό αυτό αποτέλεσμα.

Το αποτέλεσμα μπορεί να μετριαστεί ή ακόμα και να αναστραφεί από το γεγονός ότι ορισμένοι παίκτες παίζουν σε συγκεκριμένα τυχερά παιχνίδια επειδή αυτά συνδέονται με τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων δημοσίου συμφέροντος. Η εξήγηση μπορεί να είναι ότι η σχέση με το δημόσιο συμφέρον μειώνει τον κοινωνικό στιγματισμό του «τζόγου» ή μπορεί ακόμα και να αποτελεί το κυρίως κίνητρο για τη συμμετοχή σε τέτοιου είδους τυχερά παιχνίδια. Για παράδειγμα, δεδομένων των πολύ χαμηλών πιθανοτήτων/αποδόσεων κέρδους σε ορισμένα είδη τυχερών παιχνιδιών (π.χ. λαχειοφόρες αγορές βραβείων χαμηλής αξίας που προσφέρονται από φιλανθρωπικές οργανώσεις) μπορεί να θεωρηθεί ότι πολλοί παίκτες τέτοιων παιχνιδιών προτιμούν να παίζουν κάποιο ποσό στα παιχνίδια αυτά παρά σε άλλα είδη υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών που προσφέρουν μεγαλύτερες αποδόσεις/πιθανότητες κέρδους κυρίως επειδή θεωρούν ότι το ποσό που στοιχηματίζουν πηγαίνει σε δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος. Αυτοί οι παίκτες ενδέχεται ακόμα και να στραφούν σε προσφορές τέτοιου είδους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, οι οποίες έχουν ισχυρότερη άμεση σχέση με δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος τις οποίες επιθυμούν να υποστηρίξουν σε σύγκριση με προσφορές εθνικών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.

#### **Ερωτήσεις:**

- (44) Υπάρχουν στοιχεία ότι ο κίνδυνος διασυνοριακής «καιροσκοπίας» που προαναφέρθηκε για τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση μειώνει τα έσοδα σε εθνικές δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος οι οποίες εξαρτώνται από τη διοχέτευση εσόδων από τυχερά παιχνίδια;**
- (45) Υπάρχουν υποχρεώσεις διαφάνειας που επιτρέπουν στους παίκτες να γνωρίζουν εάν και πόσα έσοδα επαναδιοχετεύουν οι πάροχοι υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος;**

#### **2.4. Επιβολή της νομοθεσίας και συναφή θέματα**

Οι καταναλωτές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μη εγκεκριμένη διασυνοριακή αγορά, είτε λόγω εκ των πραγμάτων ανοχής είτε λόγω απουσίας αποτελεσματικής επιβολής της νομοθεσίας. Η τελευταία είναι ουσιάδους σημασίας προκειμένου τα κράτη μέλη να

διασφαλίσουν την επίτευξη των στόχων δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκουν με την εθνική τους πολιτική στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών.

#### *Αρμόδιες αρχές τυχερών παιχνιδιών στα κράτη μέλη*

Για τη χορήγηση αδειών, τη ρύθμιση και την εποπτεία των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χρησιμοποιούνται διάφορα είδη οργανωτικών δομών. Η ανεξαρτησία και η εξουσία των δομών αυτών διαφέρουν. Στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους είναι δυνατόν επίσης να ρυθμίζονται ή να εποπτεύονται διαφορετικές μορφές υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση από διαφορετικούς φορείς (π.χ. διαφημιστικά παιχνίδια, παιχνίδια που υπάρχουν στα μέσα επικοινωνίας και στοιχήματα σε ανοίγματα τιμών)<sup>89</sup>:

Οι δραστηριότητες των αρμόδιων αρχών για τα τυχερά παιχνίδια μπορεί να καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως:

- Έκδοση, αναστολή και ανάκληση αδειών·
- Λειτουργίες ελέγχου και εποπτείας, συμπεριλαμβανομένων διοικητικών ή χρηματοοικονομικών ελέγχων, επιτόπιων επιθεωρήσεων, τεχνικών επιθεωρήσεων (π.χ. εξοπλισμού ή λογισμικού), και παρακολούθησης δραστηριοτήτων σε απευθείας σύνδεση·
- Επιβολή, στην περίπτωση κίνησης διαδικασιών, άσκησης προσφυγής και δίωξης αδικημάτων που σχετίζονται με (α) την παροχή παράνομων/μη εγκεκριμένων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών· και (β) εμπορικές ανακοινώσεις σε σχέση με υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών ή φορείς εκμετάλλευσης (νόμιμες καθώς και παράνομες/μη εγκεκριμένες υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών)·
- Παροχή συμβουλών, ενημέρωση ή στήριξη σε φορείς του δημοσίου, παίκτες (το κοινό) ή/και φορείς εκμετάλλευσης.

#### **Ερωτήσεις:**

- (46) Υπάρχει ρυθμιστική αρχή στο δικό σας κράτος μέλος, ποιο είναι το καθεστώς της, οι αρμοδιότητές της και το πεδίο δράσης της στις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σύμφωνα με την παρούσα Πράσινη Βίβλο;**
- (47) Υπάρχει εθνικό μητρώο αδειοδοτημένων φορέων παροχής υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών; Εάν ναι, υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης από το ευρύ κοινό; Ποιος είναι υπεύθυνος για την επικαιροποίησή του;**

#### *Διοικητική συνεργασία*

Η διοικητική συνεργασία μεταξύ ρυθμιστικών αρχών ΕΟΧ βασίζεται σήμερα στην ad-hoc συνεργασία μεταξύ περιορισμένου αριθμού κρατών μελών. Οι ρυθμιστικές αρχές από ολόκληρη την Ευρώπη έχουν ένα ειδικό φόρουμ στο οποίο συναντώνται, ανταλλάσσουν

<sup>89</sup> Οι διαφορετικές αρχές σε εθνικό επίπεδο που εκτελούν ρυθμιστικά καθήκοντα είναι οι εξής: (i) Υπουργείο χωρίς ειδική προς το σκοπό αυτό υπηρεσία· (ii) Ειδική υπηρεσία στο εσωτερικό ενός υπουργείου· (iii) Υπουργική υπηρεσία εκτός του υπουργείου· (iv) Οργανισμός/Επιθεώρηση υπό την αιγίδα ενός υπουργείου· και (v) Κρατικά αναγνωρισμένος ανεξάρτητος ρυθμιστικός φορέας.

απόψεις και συζητούν θέματα πολιτικής σχετικά με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια (GREF<sup>90</sup>). Πιθανά πεδία διοικητικής συνεργασίας περιλαμβάνουν ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με:

- κατόχους αδειών (συμπεριλαμβανομένων των όρων της άδειας, των επαγγελματικών προσόντων του προσωπικού και της ακεραιότητας των φορέων εκμετάλλευσης)·
- μη αδειοδοτημένους και δόλιους φορείς (κοινώς «μαύρη λίστα»)·
- θέματα τεχνικής φύσεως, όπως εθνικά πρότυπα, δοκιμή και πιστοποίηση·
- ορθές πρακτικές (συμπεριλαμβανομένων δημόσιων εκστρατειών πρόληψης του εγκλήματος σε σχέση με τα τυχερά παιχνίδια ή του παθολογικού τζόγου και το κόστος και τα αποτελέσματα των εκστρατειών αυτών).

#### **Ερώτηση:**

**(48) Ποιες μορφές διασυνοριακής διοικητικής συνεργασίας γνωρίζετε στον συγκεκριμένο τομέα και ποια ειδικά θέματα καλύπτονται;**

*Ενισχυμένη συνεργασία με άλλους ενδιαφερόμενους*

Οι αρχές τυχερών παιχνιδιών στα κράτη μέλη μπορεί επίσης να συνεργάζονται με εθνικούς/ευρωπαϊκούς αθλητικούς ενδιαφερόμενους παράγοντες ή/και δημόσιους/ιδιωτικούς φορείς στοιχηματισμού, για την ανάπτυξη:

- εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή εκστρατειών για αθλητές (ερασιτέχνες και επαγγελματίες), προπονητές, διαιτητές, απασχολούμενους στις ιπποδρομίες ή από δημόσιους/ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, κ.λπ. ή/και
- συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για την ενίσχυση της επιβολής των ρυθμιστικών διατάξεων για την αποτροπή στησίματος αγώνων.

#### **Ερώτηση:**

**(49) Γνωρίζετε την ύπαρξη τέτοιου είδους διοικητικής συνεργασίας, εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ακεραιότητας στον αθλητισμό ή/και στην αύξηση της ευαισθητοποίησης μεταξύ άλλων ενδιαφερόμενων παραγόντων;**

*Φραγή πληρωμών και καθεστώτα ευθύνης για ISPs (Παρόχους Υπηρεσιών Διαδικτύου)*

Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών και επικοινωνιών (φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών, τηλεοπτικά κανάλια και πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας) καθιστούν δυνατές τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Για να περιοριστεί σήμερα η μη «εξουσιοδοτημένη» και διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, επιβάλλονται στους ενδιάμεσους αυτούς παρόχους υπηρεσιών οι ακόλουθες μέθοδοι:

<sup>90</sup> <http://www.gref.net/index.htm>



- **Φιλτράρισμα συστήματος ονομάτων τομέα (DNS filtering).** Ο μηχανισμός φιλτραρίσματος ονομάτων τομέα επιδιώκει να διασφαλίσει ότι οι δυνητικοί πελάτες εμποδίζονται να παίξουν σε μη εγκεκριμένους προκαταχωρισμένους δικτυακούς τόπους ή επανακατευθύνονται σε άλλη διεύθυνση (ιστότοπο) βάσει ενός προκαθορισμένου καταλόγου διευθύνσεων στο διαδίκτυο (ονόματα τομέων) π.χ. από έναν δικτυακό τόπο com σε έναν άλλο που έχει δημιουργηθεί εντός της σχετικής εθνικής δικαιοδοσίας<sup>91</sup>.
- **Φραγή διαδικτυακού πρωτοκόλλου (IP blocking).** Κάθε συσκευή που είναι συνδεδεμένη με το δημόσιο διαδίκτυο λαμβάνει έναν μοναδικό αριθμό γνωστό ως διεύθυνση IP, που περιλαμβάνει το όνομα κόμβου (hostname). Το μπλοκάρισμα του IP εμποδίζει τη σύνδεση μεταξύ ενός εξυπηρετητή/δικτυακού τόπου και μίας ή περισσότερων διευθύνσεων IP.
- **Φραγή πληρωμών,** μπορεί να βασίζεται στους κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας των φορέων εκμετάλλευσης («Merchant Category Codes» - MCC)<sup>92</sup>. Ωστόσο, η απαγόρευση επεξεργασίας πληρωμών που συνδέονται με συγκεκριμένο κωδικό μπορεί να ακινητοποιήσει νόμιμες εμπορικές συναλλαγές εκτός από τις πληρωμές που σχετίζονται με στοιχήματα και βραβεία.

Η αποτελεσματικότητα ενός συστήματος φραγής εξαρτάται από έναν προκαθορισμένο και επικαιροποιημένο κατάλογο στοιχείων προς φραγή, καθώς και από αποτελεσματικά συστήματα λογισμικού.

#### Ερωτήσεις:

- (50) Εφαρμόζονται κάποιες από τις προαναφερθείσες μεθόδους ή άλλα τεχνικά μέσα σε εθνικό επίπεδο για τον περιορισμό της πρόσβασης σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση ή για τον περιορισμό υπηρεσιών πληρωμών; Γνωρίζετε τυχόν διασυνοριακή(ές) πρωτοβουλία(ες) για την επιβολή τέτοιων μεθόδων; Πως αξιολογείτε την αποτελεσματικότητά τους στο πεδίο των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση;
- (51) Τι πιστεύετε για την σχετική αξία των προαναφερθεισών μεθόδων, καθώς και οιαδήποτε άλλων μέσων για τον περιορισμό της πρόσβασης σε υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών ή υπηρεσίες πληρωμών;

<sup>91</sup> Σύμφωνα με στοιχεία των Ιταλικών αρχών, κάθε εβδομάδα πραγματοποιούνται εκατομμύρια επανακατευθύνσεις.

<sup>92</sup> Ο MCC που χρησιμοποιείται για τα τυχερά παιχνίδια είναι 7995.